

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și
ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.
 Mulțumite publice și Lege
 deschisă costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se înnapoiază.

Nori grei.

Arad, 14 Mai.

Abia acum când încep să se facă întâile pregătiri pentru stabilirea listelor alegătorilor pe baza noii legi electorale, putem să ne dăm mai bine seama cât de departe ne aruncă pe noi Românii în urma lumii civilizate degeneratele făt al vestitei libertăți și al și mai vestitului constituționalism unguresc. Incepem să vedem limpede că de o evoluare a vieții noastre politice, în cadrele noii legi electorale, nu poate fi vorba, că a vorbi de o sinceră apropiere între cele două popoare, câtă vreme se făurește și se execută o lege care scoate din cadrele constituției, în ce privește drepturile de cetățean, imensa majoritate a poporului nostru, este o absurditate. Nu a fost de ajuns că numărul circumscripțiilor electorale cu majoritate românească l-au scăzut aproape la jumătate, deși populația noastră a sporit cu peste un milion în cei cincizeci de ani din urmă, nu a fost de ajuns cu împărțirea monstruoasă a acelor circumscripții, legea nouă electorală are atâtea culise, atâtea subînțelesuri primejdioase pentru noi, încât într'adevăr ne vine foarte cu greu să ne însuflețim noi și să însuflețim pe alții pentru a stoarce din ea drojdia drepturilor rezervate poporului nostru.

Simțim disgust adânc pentru viața politică a acestei țări, și ne simțim ofensați amar de rolul umilitor ce-i rezervat poporului român, susținător de țară. Sunt clipe în care ne pare că-i absurd, că-i timp pierdut înzadar, a mai cerca să ne aflăm un loc cât de strâmt în cadrele vieții politice ungare; mai ales că-

sub demnitățile noastre să facem aceste încercări disperate.

Intr'adevăr ne trebuie o mare sfortare, o adâncă concentrare, ca să ne scuturăm de povara norilor grei pe cari constituționalismul unguresc îi ridică amenințatori pe orizontul politicii noastre naționale. Ne trebuie o energie cu atât mai mare, cu cât nime nu se aștepta la o astfel de lege retrogradă și umilitoare; avem lipsă de-o putere de voință cu atât mai intensă cu cât va trebui să intrăm în noua luptă politică cu neînsemnați sorți de izbândă chiar după entuziasmul zilelor mari prin cari a trecut, anul trecut, românismul întreg. Cine se mai gândea, anul trecut, că noi în anul 1915 vom avea alegeri în cari abia de vom reuși în 6—7 circumscripții? Cine nu lua cu siguranță că în noul parlament ungar vor intra cel puțin patruzeci de deputați români? Convingerea aceasta nu pornea numai din sentimentul nostru, ci era născută din porunca vremurilor nouă. Credeam că porunca aceasta va fi înțeleasă și de bărbății cari poartă frânele Ungariei, ba ni se părea că avem chiar oarecari probe în tratativele contelui Tisza cu partidul nostru, că vremuri nouă vor veni și în țara noastră.

Dar spre nenorocul nostru și, mai mult poate, spre nenorocul acestei țări și a poporului maghiar, cazul greoiu și hodorigit al politicii acestei țări s'a înglodat și mai adânc în vechile ogăse, în loc să bată drumuri nouă. Noua lege electorală, departe de a însemna o evoluție, cum trebuie să fie în mod firesc orice lege nouă, — ne aruncă cu zeci de ani înapoi; departe de-a fi o lege care să mulțamească cel puțin majoritatea populației, nu mulțamește pe nime. În loc să fie o lege lumi-

noasă, simplă, — e plină de taințe și aditamente, așa încât dacă fruntașii politici ai Românilor s'ar mărgini singur la relevarea abuzurilor cari se pot comite din culisele acestei legi, vor avea ce munci tot anul. Se înțelege va fi o muncă stearpă de rescripte, de recuse, de protestări, — o muncă pozitivă nu vor fi în stare să facă. Noua lege ridică nenumărate mori de vânt cu cari ne vom lupta ca niște Don Chichoși.

Ca să se vadă această atitudine tragicomică ce vom fi nevoiți să luăm — dacă nesmintit ținem la continuarea luptei politice în camera din Pesta, și dacă în aceasta vom concentra toată activitatea noastră politică — vom lua câteva pilde.

În zilele acestea se încep — la școlile noastre populare — examenele cu băeții din clasa a șasea, sub presidența câte unui comisar ministerial. Se știe ce rost are prezența acestui comisar: să se elibereze cât mai puține certificate de absolvire, pentruca să avem cât mai puțini alegători. Știm că în baza noii legi electorale cine a terminat cu succes șase clase elementare e alegător dacă plătește o dare minimală către stat de două coroane. Ei bine, poate s'ar afla destui Valahi cari să plătească acest cens minimal, — deci, pe altă cale, printr'un „aditament” legea se îngrijește să scadă numărul lor. Intenția aceasta au observat-o și consistoarele noastre și prin cerculare pun la inima protopopilor să asiste la toate aceste examene politice, și să apere punctul de vedere românesc. Ei îl vor apăra, de bună seamă, dar sorții de izbândă vor fi slabi. Comisarul ministrului când va fi strâns cu ușa, va cere rezultatul prescriș de lege din limba ungurească. Și fiindcă va cere o impo-

Marea.

(După C. Ewald de Victor Stanciu).

Stâncile de var ale țărâmurii se ridicau sumet deasupra mării.

Pe creștetul lor creșteau păduri verzi de fag, ierburi și sămănături de aur cu mii și mii de flori. Paserile ciripeau și cerbii sburdau jucându-se. Țăranii munceau pământul stâncilor, iar într'un colț de stâncă și-a zidit un boieriu castelul cu turnuri și cu steaguri aurite în vârful turnulețelor.

Deasupra castelului se ridica liniștită bolta cerească iar la poalele castelului se sbăteau în vecinica lor neliniște valurile mării.

„Eu pot face ce vreau” a zis marea. „Când sunt liniștită dau voie să joace la suprafața mea cele mai mici scoici, și nu li se întâmplă nimic. Dar dacă sunt infuriată sfarm și cele mai mari corăbii și le arunc la picioarele mele cu tot ce e pe ele. Nimeni nu e mai mare decât mine, și nimeni să se poată asemăna cu mine”.

„Eu sunt peste tine” a zis bolta cerească. „Dzeu știe ce ești” a zis marea. „Atârni deasupra noastră și te umfli, dar dacă analizăm mai deaproape, vedem că ești abia o inchipuire; mai puțin decât spuma valurilor mele”.

„Dar eu mă oglindesc în tine așa încât poți vedea cine sunt eu” a răspuns cerul.

„Cu voia mea te oglindești” a zis marea. E de ajuns să mă mișc puțin și șterg chipul tău de pare că n'ar fi fost”.

„Dela mine ai tu culoarea albastră” a întinpinat-o cerul.

„Ei!” zice marea „asta o poți spune proștilor și copiilor mici. Eu am culoarea mea proprie. Și am diferite culori în diferitele părți ale rotogolului pământesc. În câte un loc am culoarea dela plantele și animalele cari cresc în pântecul meu”.

Atunci a strigat uscatul: „Ai făcut socoteala fără de mine, și eu sunt aici și sunt cel puțin atât de mult vrednic cât ești și tu, dacă nu mai mult”.

Drept răspuns a izbit cu valurile sale în țărâm și a rupt din el o bucătică de cretă.

„Tu?” a zis ea amenințătoare. „Tu ești creatura mea și nimic mai mult. Așa cum ești, cu toate minunțiile de cari ești mândră, ai crescut din fundul meu”.

„Mintești, a sberiat uscatul.

„Intr'adevăr?” a fost răspunsul mării. „Privește în măruntaiele tale, și vei vedea că e drept ceea ce spun. Creta ta albă e din conchiliile animalelor mele, a melcilor, scoicelor și coralelor mele. Un punn din țărâna ta îți arată de unde te tragi”.

„Nu-mi bat capul cu istorii de acelea vechi” a zis uscatul. „A fost atât de demult ce-mi spui încât acum nu mai e nici măcar adevărat. Eu am acum plantele și animalele mele proprii, cari sunt de sute de ori mai frumoase decât ale tale. Și cred că de acum, cel puțin din partea ta, pot rămânea ceea ce sunt”.

„Tu crezi”, a zis marea, „dar trebuie să imi fi mulțumitor, căci din bunăvoința mea ești în locul acesta. Eu te-am zidit; și dacă am chef, tot eu te și cutropesc. Eu fac, ce vreau”.

„Încearcă, dacă ai curaj”, a strigat uscatul.

Marea a răs și și-a arătat albeala dinților. A mai deslipit o bucătică din stâncă de cretă, apoi încă una și încă una.

„Să-ți fie de bine!” a zis uscatul.

Și pădurile și ierburile inverziau, florile răspândeau parfumurile lor, paserile ciripeau și cerbii sburdau jucându-se, țăranii își munceau pământurile, castelul privea mai departe peste întinderile mării și stegulețele aurite din vârful turnurilor se întorceau după cum bătea vântul.

S'a scurs an după an și secol după secol; uriașii socotesc cu cifre uriașe. Marea a impresurat uscatul și-l deslipia bucătică cu bucătică.

„Ești prea obrasnică” a zis uscatul.

„Eu fac ce vreau”, a zis marea. „Eu iau numai ce e al meu”.

„Vârfulurile mele nu le vei ajunge niciodată”, spunea uscatul cu multă încredere.

Dar marea se legănă mai departe și a lucrat zile, ani și secole de-arândul. Tot mai multe bucăți de stâncă se rostogoleau sfărmate și spălăcâte în matca ei. Marea săpa tot mai adânc măruntaiele stâncilor. În pivnițele castelului se auziau bubuiturile mării agitate de furtună.

Iar în o noapte stâncile de var cu cetate și cu păduri cu tot s'au prăbușit în mare.

sibilitate, dacă va voi, va putea refuza absolutorul ori căruia elev român din clasa a șasa.

Vezi bine, dacă noi luăm în serios noua lege electorală, nu ne putem mărgini cu acest rezultat. Vom face apel la conducerea noastră politică să intervină pentru ștergerea abuzurilor, pentru examinarea din nou a elevilor, de pildă. Vă puteți închipui câte proteste vor trebui scrise luând în seamă școalele din amândouă metropoliile. Și rezultatul? Ne vom bate cu morile de vânt.

Mai puțin de lucru ne vor da, în temeiul noii legi, analfabeții. Ei nu vor putea fi alegători decât dacă sunt avuți, dacă plătesc cel puțin patruzeci de coroane dare directă către stat.

Ne vor consuma însă multă energie resursele ce va trebui să facem pentru cei respinși dela examenul de scris-cetit. Vă puteți închipui țărani români cum vor răspunde înaintea faimosului solgăbirău! Vă puteți închipui câți nu vor fi respinși dela examen pe motivul că nu s'au anunțat la timp, la Măriasa, în persoană sau în scris, când știm cu siguranță că în cele mai multe sate țărani habar n'au de acest examen, pentru că nu li s'a spus nimic. Li se va spune în ziua ultimă, ori cu o zi două înainte. Unde mai adaugi că nu-i normal cum anume va trebui țaranul să scrie și să cetească!

Las' că e o procedură cu totul binevoitoare față de noi ca țărani să mergă din depărtări de 15—30 kilometri la pretură să facă examen, ca nu cumva făcută examinarea înaintea primăriei comunale să se poată deochia cutare popă din sat ce l-ar putea ajuta, dar însuși acest gând de-a examina țărani români persoană cu totul străine de el, ne umple de recunoștință.

Dar mie unuia mi se pare că țărani nu vor lua în serios noua cerință pentru dreptul de vot, noua lege electorală, adecă nu-i vor da nici o importanță pentru viața noastră națională, — cum de fapt nici nu are căci nu ne dă nimic — nu o vor lua în serios și vor rămânea acasă.

Mai ales după acești doi răi ani economici nu vor simți nici o plăcere să iee drumul preturilor ca să documenteze ce biet mai știu din carte.

Dacă vom socoti în alcătuirea nouilor liste electorale numai aceste două greutăți, ne vom convinge că o bună parte a energiei frunțașilor noștri politici se va risipi în alcătuirea listelor, când încă n'am făcut nici un pas de luptă. Și rezultatul? Ne vom lupta cu morile de vânt, pentru că după felul cum se fac alegerile în Ungaria, cu mijloacele de cari se folosește puterea de stat, ori în ce circumscripție ne poate bate dacă vrea.

Dar mi se pare că noua lege electorală e atât de adânc nedreaptă pentru poporul român, încât ar fi sub demnitatea noastră să o luăm în serios, și să ne istovim în a-i storce amarele picături ce sunt păstrate pe seama noastră. Vom afla alte terene părăginate pe cari muncind, să putem culege și roade.

E o tractare dintre cele mai cinice să spui:

Poți fi alegător și dacă nu ști scrie și ceti, dacă plătești dare către stat cel puțin 40 coroane, când tu, guvern, nu te-ai îngrijit și nu te îngrijești ca poporul să aibă după ce plăti dare. Dar când zeci de mii emigrează, și sute de mii flămâzesc în anii acești nerodnici, e o batjocură să-i ceri să fie bogat ca să aibă drepturi, mai ales când tu, stat, nu iai nici o inițiativă ca poporul să poată ajunge la pământ, decât doar Ciangăii.

E cinic să spui: arată atestatul de pe clasa a șasea și poți vota plătind un cens de două coroane, când tu, stat, bine știi că sărăcia n'a lăsat și nu lasă decât prea puțini părinți să-și poarte băieții șase ani la școală, când ști că nu sunt 20 de școli în tot Ardealul în cari să se fi păstrat registrele cu clasificări.

E cinic să spui azi: Vino și fă examen la solgăbirău; el îți va răspunde: nu de examen am lipsă ci de-o mierță de mălai.

În fața acestui cinism, de care nu-mi pot da seama cum s'au făcut vrednice popoarele nemaghiare ale Ungariei, și mai ales noi Români, noi să fim cuminți: să ne punem ochii pe curcurile cele mai sigure, ca să nu se piardă sămânța deputaților, și în schimb să ne desfășurăm energiile pe terenul economic, cultural și social, unde nu ni se va da prilejul să ne batem cu mori de vânt.

Irredentism românesc la sate.

—Un țaran cheamă dreptatea regelui Carol.—

Arad, 14 Mai.

Am scris în numărul trecut al ziarului nostru cum în Șicula, lângă Arad, un țaran român, ajuns să fie judecat de-un subprefect, la sfârșitul procesului, mahnit, a oftat din baierile inimii: — *Pentru Români nu mai este dreptate în țara asta. Ar fi vremea să vină odată regele Carol să le facă dreptate, bieților de ei!*... Subprefectul, revoltat, imediat l-a înaintat pe săracul Român necăjit procuraturii din Arad. Nu ne îndoim că aceasta își va face datoria și-i va aplica o strașnică lecție de patriotism țaranului atât de îndrăgăneț. Câteva luni de temniță vor cădea, probabil, asupra lui, deoarece la noi nu se prea caută în justiție stările sufletești ale împriținaților. Simplă și drastic exprimată a fost doțința lui *Ion Morariu*, simplă și cel puțin tot atât de drastică va fi și sentința. Ai chemat pe regele Carol să-ți facă dreptate? Înundă temnița, trădătorule!...

Dar dacă justiția maghiară nu-i va cerceta sufletul sârmanului nostru Român și dacă i-l va cerceta totuși nu i-l va pricepe atunci să-i zugrăvim noi în fugă psihologia acestui om.

Nu știm ce va fi avut la răboj de i s'a croit pedeapsa subprefectului. Știm atâta că a fost pedepsit. Foarte probabil să fi fost vinovat și să-i fi părut numai lui că are dreptatea pe partea lui. Aceasta nici nu importă însă din punctul nostru de vedere. Ceeace a spus *Ion Morariu* plecând din fața justiției maghiare a fost mai mult mărturisirea unei convingeri intime formate încetul cu încetul în mîntea lui necunosătoare de subtilități, a fost poate chiar o moștenire din moși strămoși. Și cum aceasta? Foarte ușor și foarte logic, după judecata simplistă a țaranului. Pentru că ce-și zicea el văzându-se lovit de mâna legiștoare a administrației, ce putea să-și zică? — Neam de neamul nostru am fost mereu asupriți, luiduiți, neam de neamul nostru nu ne-am putut apăra în lege, pe limba noastră, am fost bat-

A căzut cu sgomot asurzitor, și nimeni nu a auzit strigătul de moarte al oamenilor și animalelor sălășluite pe stâncă. Spuma a stropit în înălțime, în timp ce cânta furtuna și valurile prinse în vârtej învârtiau hora deasupra uscatului dispărut.

Trei zile în urmă marea era liniștită și fără valuri. Din stâncă mândră de mai înainte a mai rămas abia jumătate. Cealaltă jumătate a fost fărâmițată, a fost înghițită de pe suprafața pământului.

„Acum ești acolo, unde ai mai fost odată”, a zis marea cu glas triumfător. „Vrem să vedem odată cum te ridici din nou; căci se poate îți voi da voie să ieși iar la aer.”

„Mare răutăcioasă” s'a auzit din gura stâncilor.

Dar marea a rămas neînduplecată: „Eu fac, ce-mi place”.

În fața stâncilor, de cealaltă parte a mării, departe, câteva mile depărtare, uscatul avea cu totul altă înfățișare.

Era șes, și jur împrejur lunci mari, pe cari pășteau vitele. Erau abia câteva case; și acelea încă erau zidite pe movile ridicare din pietrii sau pe stâlpi de lemn.

„Mă tem de mare” a zis țărnel, „mă tem de blăstămata aceasta puternică și tirană, care face ceea ce ea voiește. În fiecare moment poate veni să-mi măture de pe suprafața pământului vitele și lunca. Trăiesc din mila ei și speranța mea o pun în răbdarea și îndurarea ei”.

„Vezi, — acum ai vorbit cum se cade” a zis marea. „Cel cuminte știe totdeauna cine e mai tare”.

Și așa câte odată, ca să-și arate puterea, că e în stare să facă ce ea voiește, marea inundă uscatul întreg.

Țaranul a zidit lese de apărare, a făcut șanțuri ca apa revărsată să se scurgă iarăși în mare.

„Zidește numai” zicea marea cu dispreț, „ori când voi dori pot trece peste jucăriile tale”.

„Știu eu bine”, a răspuns țaranul. „Eu am făcut șanțurile ca Alțeta Voastră să se poată reîntoarce mai ușor acasă”.

„Bine” a zis marea.

Fie-ți milă de luncile mele verzi” se ruga uscatul.

„Eu fac ce voiesc” a strigat marea.

Și ca să-și arate puterea și să-i neliniștească, marea în sbenguirile ei se revărsa aproape zilnic.

Cu toate acestea se retrăgea zilnic așa încât numai la orizont se mai vedea o fâșie strălucitoare de apă. Întreg fundul rămânea uscat și frunzele sargaselor de pe el se aruncau nepuțințioase cu fața la pământ iar răculeții mării, rămași în secul prundișului, simțeau că li se gata zilele.

„Marea e în reflux” a zis țaranul.

Nu a trecut mult și marea s'a ivit din nou, la început părea obosită; apoi a grăbit pasul, în valuri mici, cari saltau și săreau, iar în urmă

venia în valuri mari cari se prăvăleau cu putere. Până când bați în palme a fost înecat din din nou întreg prundișul. Frunzele sargaselor se sbăteau din nou ca frunzele în pădure. Și răculeții mării treceau printre ele cum trec pasările prin pădurile de pe uscat.

„Marea e în flux”, a zis țaranul.

„Tot eu sunt, și una și alta”, a zis marea.

Într'o zi se plimba un pascăraș de-a lungul prundișului. „Nu știu ce va să fie asta” se gândea el, „aici e tot mai uscat și mai uscat. Abia îți mai poți umei picioarele prin aceste locuri”.

„Cauza e că zidesc o bucată de uscat” a înput să explice marea.

„Tu?” a întrebat pascărașul. „Eu am crezut că tu numai nimicești”.

„Fac ce voiesc” a zis marea.

Odată cu ocaziunea unui reflux, când marea s'a retras, pe prundul mării sta o plantă ne mai văzută până atunci. Era fără frunze numai cu cotoare groase cu suc în ele. Era de culoare roșie și verde și transparentă ca sticla. Florile ei erau atât de mici încât abia se puteau vedea.

„Ce fel de creatură ești tu?” a întrebat sargasul.

„Eu sunt săricică”.

„Nu seamăni cu noi”.

„Nici nu sunt din neamul vostru” a răspuns săricica. „Eu sunt din neamul plantelor stăpânitoare ale uscatului”.

„Atunci te aibă Domnul în sfânta lui pază, de va veni marea pe aici, a zis sargasul.

jocuriți, eu, v
strămoșii...
păcătoși noi
peste deal și
fi fost noi ch
temniță, hoy
buie să fie a
gândurile i
pra acelora
tintele la no
legea lui, a
știa vorbesc
cepe, acești
ceste și-a m
nă când co
asupra siste
practicat în
i-au trebuit
zete. La fos
țaran sănăt
jutorului re
lungă. Reg
rănească e
tate. Regele
va fi zis Ion
ce dreptate
ji ungureșt

E prim
dar el este
împotriva
cât de mul
toate subti
cu necesita
mari puter
român, da
Morariu d
care nu-l
consecven
din alte m
eternul sf
poporului
bertăților
ocamdată,
noștri car
și încă să
părțile m
rească ră
dentști ad
poți scoat

„Nu te
mă simt fo
nea mea”.
„Așa d
zând; dar
căci era p
„Eu a
desc și eu
lucruri ce
să cadă l
Cu timpul
„Și tu
împlinești
„Mai a
nitică răb
fire; ești
tățile cum
Și a v
tins din m
Sargas
Juns în
ricica era
zele și ra
„Stăp
gasul.
săricică
uscat în l
vărat?”
„Și d
prost pri
parte. Tu
lumea as

fiesc

Carol.

14 Mai.

iarului no.

șăran ro-

subprefect,

otit din

u mai este

a să vină

tate, bie-

t, imediat

căjtit pro-

că aceasta

strașnică

de îndrăs-

dea, pro-

u se prea

e împri-

a fost do-

puțin tot

Ai chemat

? Infundă

i va cer-

mân și da-

princepe a-

tologia a-

i s'a croit

că a fost

inovat și

atea pe

însă din

spus Ion

maghiare a

ingeri in-

mintea lui

t poate

. Și cum

după ju-

că ce-și

islatoare

— Neam

priți, lui-

am putut

fost bat-

jocuriți, eu, vecinu de peste drum, tata, moșii, strămoșii... De ce? Fiindcă am fost vecinic păcătoși noi ăștia din Șicula și din satul de peste deal și din cel de dinviale! Doar n'om fi fost noi chiar totdeauna vrednici numai de termiță, hoți, inimi de tâlhari?... Nu, nu, trebuie să fie altă pricină!... Și în chipul acesta gândurile i s'au îndreptat tot mai mult asupra acelor cari au obiceiul să dicteze sentințele la noi în țară. Aceștia nu-s oameni de legea lui, aceștia merg la altă biserică, aceștia vorbesc altă limbă pe care el nu o pricepe, aceștia sunt străini. La observațiile aceste și-a mai adăugat apoi și ale altora, până când convingerea i s'a format deplină asupra sistemului de oprinare națională, practicat în această Ungarie a noastră. Nu i-au trebuit lui agitatori, nu i-au trebuit gazete. I-a fost suficientă mintea lui limpede de șăran sănătos. Și de aci până la invocarea ajutorului regelui Carol, pentru el, nu era cale lungă. Regele, domnitorul, în inchipuirea țărănească este supremul împărțitor de dreptate. Regele Carol e român de legea mea, își va fi zis Ion Morariu, dacă ar veni el în țară, ce dreptate mi-ar face el împotriva nedreptății ungurești!...

E primejdios, firește, acest fel de gândire, dar el este absolut firesc în creierul țăranului. Împotriva lui noi nu putem să ne luptăm ori cât de mult am voi, pentru că ar fi zadarnice toate subtilitățile noastre cu primejdia slavă, cu necesitatea europeană a existenței unei mari puteri austro-ungare; etc. etc. Țăranul român, dacă a apucat odată pe calea lui Ion Morariu din Șicula știe una și bună, dela care nu-l mai poți abate. De aceia singura consecvență ce putem trage din acest caz și din altele multe de soiul lui este să dăm sfatul, eternul sfat pe care l'am dat guvernului și poporului unguresc: — Nu vă împotriviți libertăților naționale românești!... Acum, decamdată, nu este încă prea târziu. Țăranii noștri cari au răbdat veacuri de rând vor ști încă să mai rabde. Iată însă că chiar și în părțile mărginașe cu sfera de influență ungurească răsar țărani români irredentiști; irredentiști adevărați, organici, cărora nu le mai poți scoate convingerile din suflet cu nici o

pedeapsă din lume. Ce va fi când sistemul unguresc de până acum își va produce în întregime efectele? Să-și inchipuie orice Ungur cu mintea clară. Morarii ca cel din Șicula se vor spori, vor umplea întreg teritoriul locuit de Români în această țară, se vor înstăpâni pe imensa mulțime a satelor noastre, și ce se va măcina la moara lor nu știm cui i se va opri în gât...

Contele Czernin pleacă?... Ziarul „Berliner Tageblatt” primește informații din izvor bucureștean cari pretind că ambasadorul nostru la București, contele Czernin, ar fi pe cale de plecare din capitala României. Motivele acestei plecări ar fi neputința lui Czernin de a câștiga Regatul pentru o nouă alianță cu Austro-Ungaria. Aceasta ar fi fost misiunea lui — neimplinită. Agitațiile antiaustro-ungare în România au încetat ce-i drept, spune ziarul berlinez, dar nu în urma abilității diplomatice a contelui Czernin, ci în urma intervenției directe a regelui Carol, care a făcut pe conducătorii Ligei să înțeleagă cât sunt de inoportuni cu acțiunea lor.

Știrea aceasta a fost trimisă încă odată în lume înainte cu câțeva vreme de către ziarul ungurești. Ea părea atunci mai mult o dorință ungurească decât un fapt ce avea să urmeze. Să se adeverească oare tocmai acum? Nu vedem probabilitatea. Tocmai faptul că agitațiile Ligei s'au sistat ne face să credem că situația contelui Czernin s'a întărit la București, indiferent de contribuția lui la sistarea lor. El a mers la București în semnul unei apropieri și Austro-Ungaria ar face o enormă greșală retrăgându-l.

Modificarea noii legi de presă pe cale novelară. După cum se anunță din Budapesta guvernul ungar s'ar fi convins despre multe contradicții și absurdități iuridice, cuprinse în noua lege de presă și pentru rectificarea acestora judele de tablă Nándor Bernolák, împărțit în ministerul de justiție a fost însărcinat să revizide noua lege de presă în scopul ca multe absurdități și contradicții să fie eliminate prin modificarea legii pe cale novelară.

Nervositate în cercurile oficiale din Viena. Ni se scrie din Viena: În cercurile așa numite „oficiale” se poate observa o dispoziție foarte energică. Cauza e că unele lucruri nu merg chiar așa după cum s'ar dori. Foarte dureros au fost atinse aceste cercuri, că evenimentele politice nici decum nu conglăsuiesc cu declarațiile optimiste făcute de contele Berchtold în delegațiunile privitoare la situația internațională și mai cu seamă la situația din Balcani. Nu mai puțin a contribuit la această nervositate și criticile făcute de Dr. Baernreither în delegațiunea austriacă și de prințul Windischgrätz în delegațiunea ungară. La aceasta se mai adaugă încă alte momente, cari pot provoca o nouă criză.

Unul dintre aceste momente e chestia căilor ferate orientale. Nu mai e doar un secret că această chestie cauzează foarte multă bătaie de cap bărbăților noștri de stat, cari nu pot găsi o soluție, căci se poate zice câte ministerele atâtea instanțe — atâtea păreri și vederi divergente. Guvernul austriac își are punctul său de vedere, dar acesta e chiar opus punctului de vedere al guvernului ungar. Toate încercările de a aplana divergențele au rămas zadarnice. Dificultatea cea mai mare e însă, că și ministerul de externe își are punctul său de vedere, care nu e identic nici cu cel al guvernului austriac și nici cu cel al guvernului ungar.

O altă chestie care indispuie foarte mult cercurile militare e atitudinea, dovedită de primul ministru ungar contele Tisza față cu reformele declarate de către comandamentul armatei de neapărat necesare în scopul îmbunătățirii salarelor și a avansamentului ofițerilor. Contele Tisza după cum se știe a declarat în delegațiunile cu o evidentă bruscă, că guvernul ungar fiind cu considerare la situația financiară critică a Ungariei nu poate trata sumele necesare pentru îmbunătățirea materială a situației ofițerilor. În cercurile militare se accentuează cu drept că atitudinea contelui Tisza cu toate că el a constrâns camera ungară cu forța brachială să voteze noua lege militară, exprimă numai antipatia ce o au Maghiarii față de dezvoltarea și întărirea armatei comune. Dar ce folos de noua lege militară care are de scop mai cu seamă sprirea armatei, urcarea contingentului de recruți, dacă nu se pun la dispoziție și mijloacele necesare pentru complinirea posturilor de ofițeri și pentru atragerea copiilor din clasa de mijloc de a pași pe cariera militară. Atitudinea contelui Tisza e privită în cercurile militare mai înalte chiar ca o piedecă împotriva scopurilor urmărite prin reforma militară, și aceasta piedecă caută să zădărnicească tot așa dezvoltarea atât de necesară a armatei, ca și atitudinea partidelor opoziționiste, a căror tendințe contele Tisza afirmativ le-ar condamna.

Austriacus.

Presă ungurească și pedeapsirea dlor Mândășescu și Avram. Toate ziarul ungurești au

„Nu te îngriji de mine” a zis săricica. „Eu mă simt foarte bine aici și-mi împlinesc misiunea mea”.

„Așa dar ai și o misiune” a zis sargasul râzând; dar glasul îi era stâns și râsul domol; căci era prea sfârșită de uscăciune.

„Eu adun nomolul”, a zis săricica. „Mă trudesesc și eu și ajut bucățelelor de lut, cretă și alte lucruri ce sunt în mare să aibă timpul necesar să cadă la pământ. Din acestea fac nomolul. Cu timpul va fi din el uscatul cu lunci verzi”.

„Și tu îți inchipuiești că marea va lăsa să-ți împlinești misiunea?” a întrebat sargasul.

„Mai așteaptă”, a replicat săricica. „Mai ai nițică răbdare! Imi pare că tu ești mai slab de fire; ești obosită și nu poți suporta toate greutatețile cum le suport eu”.

Și a venit valul fluxului și apa mării și-a întins din nou stăpânirea peste prundiș.

Sargasul se bucura că săricica cea vitează a ajuns în năcaz. Dar bucuria i-a fost scurtă. Săricica era dreaptă și întindea fără frică frunzele și ramurile în apă.

„Stăpâna noastră, puternică mare”, a zis sargasul. „Aici se află o verdeață, numită săricică și spune că zidește cu voia voastră uscat în locul ocupat până acum de noi. E adevărat?”

„Și de ce te miri?” a zis marea. „Tu sargas prost pricepi lucrurile și rosturile lor numai în parte. Tu crezi că eu nu am alte mulțumiri pe lumea asta decât să-mi alung valurile, să fac

spume și să sfarm uscatul; nu știi că tot atât de bucuos zidec continentele și țările oamenilor. În acest loc zidec chiar acum, și nu va mai trece mult și vei putea putrezi la soare fără să te mai întâlnești cu mine.

„Dzeu să le ajute acelor cari se încred în ajutorul domnilor mari”, a zis sargasul.

De cealaltă parte s'a adresat săricica către mare: „Mare! Astăzi ești prea neliniștită, dacă nu te astâmperi nu pot aduna nomolul necesar”.

„Mă iartă! iartă-mă, iubita mea săricică” a răspuns marea. „De acum voi avea mai multă grijă. E bine acum?”

„Trebuie să fi și mai liniștită a zis săricica și a întins cotoarele sale așa încât frâncea furia valurilor mormăind și tremurând fără încetare. În fiecare clipă se ridică fundul mării prin milioanele de firicele de lut și var ce se prăbușau înfricate de liniștea momentană a apei.

„A mai văzut cineva obrăncii de acestea?” a întrebat sargasul. Vorbește cu marea pare-că ar fi stăpânul ei”.

„E fătul meu” a zis marea, dulcea mea, draguța mea săricică”.

Sargasului de mirare i s'a oprit glasul. Păs-cărașul a sburat în lumea largă și povestea că marea s'a schimbat de nu o mai poți recunoaște.

Țăranul sta în preajma stavilarelor și leșelor ridicate de mâinile lui și privea luciul mării.

„Cât e de frumoasă marea” a zis el. Cine ar crede că e aceeași mare care acum mai în

urmă răcnind înălța valurile înspumate să-mi spulbere lesele de apărare.”

„Nu peste mult marea a început să tremure”.

„Săricică!” „Scumpă săricică!”

„Ce ai?” a strigat săricica impacientă. „Vezi, era așa de admirabil... s'a depus atâta nomol și acum strici tot cu valurile tale...”

„Nu fi supărată pe mine” a zis marea. „Acum vine refluxul și trebuie să-mi văd de cale. Precum văd, semintele tale sunt coapte; mi-e teamă că sămănându-le acum le duc cu mine spre adâncuri”.

„M'am îngrijit eu de asta” a zis săricica. „Nu te teme! Mi-am înzeștrăz semintele cu perisori, așa că vor rămânea în nomol. Cărbănește-te de aici, dacă ești silită, dar să-mi aduci nomol când te vei întoarce!”

„Cât ești de cuminte și de atentă iubita mea săricică” o lăuda marea.

Apoi s'a scurs spre adâncuri și săricica și-a sămănat semintele. După un timp oarecare întreg prundișul era plin de săricele, cari cucereau tot mai mult teren, înfloriau, adunau nomol și-și răspândeau semintele. Apa era din ce în ce tot mai mică.

„Imi dai voie să stau și eu aici?” a întrebat sargasul.

„Mai bine te retrage câțiva zeci de metrii mai spre adâncul mării” a întâmpinat-o săricica.

„Dacă ași putea...” a oftat sargasul. „Dar

Inregistrat stirea că dnii Măndășescu și Avram au fost pedeșiți numai cu 5—5 franci. „Pesti Napló” are chiar un articol prim despre această judecată românească. Ziarul maghiar consideră pedeapsa ca o palmă dată Austro-Ungariei, deoarece, după părerea lui, numiții domni au fost complicitii lui Cătăraș. Complice este, de altfel, și poliția românească, care l-a făcut pe Cătăraș scăpat, ca să nu poată dovedi mai apoi nici vinovăția studentului Măndășescu și muncitorului Avram; să nu poată, fiindcă nu voia...

Inregistrăm articolul ziarului unguresc ca o simplă curiozitate acum post festa, după deplina lumină ce s'a adus, în ceea ce privește fondul, asupra atentatului din Debrețin.

Raportul marchizului Bacquehem. Ieri a fost distribuit între delegații austriaci raportul adoptat de subcomisia de externe austriacă și pe care marchizul de Bacquehem îl va prezenta spre primire plenului delegației austriace privitor la bugetul ministerului de externe.

În acest raport se constată că tripla alianță s'a dovedit și în cursul crizei balcanice de un scut al păcii. Legăturile de alianță cu Italia au devenit și mai intime și poporul italian aprobă politica triplei alianțe. Italia își poate realiza planurile ei în partea estică a Mării mediterane și în Albania numai cu sprijinul celorlalte puteri din tripla alianță. Demonstrațiunile studenției italiene nu li se poate da o importanță mai mare.

Cu Anglia relațiile monarhiei se ameliorează tot mai mult, iar bărbății de stat serioși ai Franței sunt pentru relații bune cu monarhia.

Dintre divergențele de interese cari au ridicat dificultăți între monarhie și Rusia unele au încetat, Rusia are interese în numeroase părți ale lumii și așa va fi mai rezervată în Balcan, unde afară de succese economice alte succese nu se pot obține fără un rășboiu european. Conducătorii politicii externe ai monarhiei austro-ungare au dovedit în momentele de pericol o atitudine pașnică, dar în fața acestor conducători responsabili există în Rusia și elemente, cari sunt conduse de scopuri cu totul contrare.

Privitor la adunarea Ligii culturale din București se spune în raport că organul oficios al guvernului român a accentuat, că politica externă a României o determină factorii responsabili, iar demonstrațiile de stradă — dacă acele ar și izvorî din sentimente bineînțelese — n'au schimbat concepția diplomației, și cea mai mică greșeală ar putea fi păgubitoare pentru țară. Subcomisia fine de cea mai de urgentă datorie a diplomației și a tuturor factorilor de stat competenți ca să se străduiască pentru crearea unor relații cât mai de încredere cu România, cum erau aceste relații înainte de cele două rășboai balcanice. Și aceasta va succeda cu atât mai mult, cu cât România se va convinge că monarhia e aplicată să se întrepună cu autoritatea și puterea ce o are pentru prietenii ei.

Albania a fost amenințată de pericole interne și ex-

terne. Monarhia i-a dat sprijinul la înființarea noului regat și îi dorește domnitorului Albaniei, ca să asigure țării sale roadele păcii și culturii, să-i apere independența și să țină departe de Marea Adriatică ori ce influință străină.

În sfârșit ocupându-se cu chestiile economice, raportorul spune că prolongirea contractelor comerciale cu Germania nu se pot primi, nefiind vamele de apărare îndestulătoare, iar baza politicii comerciale a Austriei o poate forma numai înțelegerea cu Ungaria.

Ce crede un ungar luminat, despre învățarea limbii maghiare.

De câte ori se ridică glasuri de protestare în contra modului, cum se forțează învățarea limbii maghiare în școala primară rurală, presa sovină răspunde, că acestea sunt simple agitații puse la cale de intelectualii popoarelor nemaghiare.

Să ascultăm deci pe un ungar, pe *Jászi Oszkár*, a cărui obiectivitate n'o pot contesta nici conaționalii săi, cu atât mai puțin când este vorba de limba în care-și exteriorizează însuși Jászi gândurile sale. Iată ce spune el: „Sunt mulți cari cunosc bine limbi străine, cari știu scrie scrisori franțuzești sau englezești, cari după instrucția îngrijită primită acasă, au ajuns cu ajutorul unei oști întregi de instructori și bone, să poată ceti cărți străine și să stea de vorbă în călătoriile lor prin țări străine cu chelnerii hotelului. Ei, vă întreb pe d-voastră, carl cât de cât ați învățat o limbă, pe care v-ați însușit-o ca d. p. limba germană după 6—8 ani de instrucție și de cetire, vă întreb ce-ați zice d-voastră, dacă a-ți fi citați înaintea unei judecătoreii engleze sau franceze, ca să vă apărați în aceste limbi străine în chestii vitale, în chestiuni materiale mai importante ori în chestii de onoare? Eu declar cu toată sinceritatea, că în clipa aceea ași fi om pierdut când m-ar sili la așa ceva și când ar trebui să țin o vorbire de apărare ori să dau informații în fața acestor judecătoreii engleze sau franceze în chestiuni vitale ori chiar numai în unele bagatele. De ceea ce nu suntem capabili noi oamenii de cultură din Pesta nici după 8—10 ani de învățatură, de cetire, de conversație și de călătorii, *această măsura o aplică pretutindeni în lume aderenții asimilației forțate față de marile masse naționale, față de oamenii înapoiți în cultură, cari nu și-au câștigat nici cele mai primitive cunoștințe.* Pretind deodată dela bietul țaran să vorbească o astfel de limbă, să se prezinte cu ea înaintea judecătorului sau funcționarului admini-

nistrativ, care limbă n'o poate înțelege. Trebuie să mai adăugăm și stările mizerabile ale școlii primare populare, cu deosebire în periferiile naționalităților, unde sunt câte 100—150 de copii pe mâna unui învățător. În chipul acesta e curată imposibilitate să ajungi la rezultate. Dar merg și mai departe. Dacă statul ungar ar fi atât de puternic, încât să poată așeza lângă fiecare copil nemaghiar câte un instructor ori bonă, chiar și atunci aș considera de nebulne politica aceasta, căci învățătorul, instructorul e cu desăvârșire neputincios în lupta cu viața, ale cărei 20 de ore zdrobesc cele 4 ore zilnice ale lui și prin aceasta nimicește oarecum valoarea ideală a educației individuale. O limbă nu se poate învăța altfel decât pe calea vieții, prin conveniri sociale, prin interese economice comune, prin producția de piață. Pentru ceea ce a fost neputincioasă forța școlii, a solgăbirăului, se desleagă cu ușurință prin viața industrială și de oraș, prin cultură și circulația economică intensivă, dar nici aici așa, ca individul naționalist să-și piardă limba sa proprie, ci astfel, *ca să învețe o limbă străină ca a doua limbă.* Dar merg și mai departe. Neghibia politică a acestor proceduri nu începe numai atunci, când voim să învățăm pe cineva ungurește cu forța, ci o mai potențăm încă cu o imposibilitate metodică, pedagogică. *Nu căutăm să instruiem ungurește pe copii naționalităților în limba lor maternă, ci voim să-i învățăm ungurește după tipic unguresc.* (Nem az anyanyelvén akarjuk megtanítani magyarul a nemzetiségi gyerekeket, hanem magyarul akarjuk megtanítani magyarra.)

În limba aceea, din care nu aude acasă nici o literă, în limba aceea voesc înțelepții noștri miniștri de culte și învățători să învețe pe popor scris-cetitul, aritmetica, geografia și istoria. Care este urmarea acestei politici imposibile? A ceea, că masele naționalităților, pretutindeni unde stăpânește asimilația cu forța, atât în Posen, ca și în Schleswig-Holstein, în Prusia și în Ungaria, ajung într-o astfel de situație, că nu știu cum se cade nici o limbă, *nici cea maternă* nici aceea pe care i-au impus-o cu puterea. Urmarea acestei politici imposibile este aceea, că creștem o masă cu desăvârșire înapoiată, sălbătăcică”. (cf. Szabadgondolat Nr. 2 pe 1914.)

Ce zic despre aceste constatări luminate, în deplin acord cu pedagogia, micii satrapi ai școlii primare, cari sunt inspectorii regiștri? Îți răspund cu cinismul specific tupeului unguresc: „A mi kötelességünk forszirozni a magyar nyelv tanítását, mert a pedagogia felett suprema lex az állam”. Câtă depărtare dela perfidul vandal din Deva până la generosul luminat Jászi Oszkár. Să nu fie în stare oare țara aceasta a scă-

vezi bine că sunt prins de o peatră care e atât de îngropată în nisip, încât abia marea ar putea-o urni din loc”.

„Eu nu te pot ajuta” a zis săricica. „Vremea ta a trecut. Și nu peste mult va trece și a mea.”

Și uscatul a crescut tot mai mult și mai mult. Apa mării abia îl mai mângăia cu ocașunea fluxului. Bietul sargas s'a uscat pe picioare.

„Chiar și pentru mine începe să fie pământul prea uscat” a zis săricica.

„Stai că-ți ajut eu!” se gândea țaranul. „Tu-mi aduci bun folos și te pot suferi pe lângă casa mea oricât de mare ar fi neamul tău”.

A săpat câteva gropi afunde în care apa se scurgea și rămânea o vreme oarecare; săricica creștea în ele ca în un raiu pământesc. În gropile acestea s'a făcut un covor de verdeață înconjurând prundișul care a început a inverzi și el. În pajiștea lui s'au abătut tot felul de animale, cari ucizându-se una pe alta îngrășau pământul cu leșurile lor.

Marea venia și se ducea ca de obicei.

„Iubita mea săricică!” a strigat ea.

Dar săricica a răspuns: „Te văd tot mai rar. Mi-e teamă că se isprăvește și cu mine.”

„Să trimit aici un potop?” a întrebat marea. „Ba să ferească Dzeu!” a răspuns săricica îngrozită. „Atunci ai nimicit toată munca mea. Poartă-te numai liniștită, căci eu mă voi ajuta cum voi putea”.

„Fac ce voiesc” a zis marea.

Dar de astădată nu a făcut nimic.

Țaranul își odihnea privirea peste noul uscat.

„Nu peste mult va năpădi aici rogozul” a zis el.

Și de fapt în o dimineață se putea vedea o plantă nouă în pajiștea săricelelor.

„Cine ești tu și ce vrei tu?” au întrebat-o săricelele.

„Mă chiamă rogoz” a răspuns planta. „Vreau să mă stabilesc aici. Altfel sunt și eu o iarbă ca toate ierburile”.

„Cât ești de modest!” au șoptit săricelele.

Rogozul a întins câteva mlădițe cari au scos rădăcini să formeze plante noi.

„Unde te întinzi?” l'au întrebat săricelele.

„Ce ai de gând?”

„Mă întind și eu puțin” a răspuns rogozul.

„Mlădițele sau stolonii mei prind puțin pământul căci e grozav de sfârmicios”.

„Mulțumesc de ajutor” a zis săricica. „Ești binevenit dacă poți îngriji noul teren. Te pot asigura, noi l'am zidit cu multe greutate; și sunt convins că marea nu va avea nimic de excepționat în contra așezării tale”.

„Cu marea n'am nici în clin nici în mănecă” le-a întâmpinat rogozul. Eu nu sunt sovăielnic să fii odată deoparte, apoi de cealaltă parte. Eu mă țin de uscat și numai de uscat”.

„Bine” a zis săricelele. „Dar nu trebuie să te infuri. Doar ne va fi iertat să stăm în locurile acestea...”

„Fiecare se îngrijește de soarta sa, și fiecare are sorocul său”, a zis rogozul. „Acum a venit ceasul meu”.

Și iarba creștea. O colină ici, o colină colo. Tot mai mulți stoli trimitea și prindea rădăcini pe o întindere tot mai mare. Nu peste mult a crescut peste săricică, luându-o cu asalt din toate părțile.

„Ne înecăm” au zis săricelele.

„Asta e cursul lumii”, a zis rogozul. Cine și-a făcut datoria, s'a gătat cu el și lasă locul altuia”.

„Mare! Mare! vino și ne ajută.” strigau săricelele.

Dar marea era departe și nu mai auzia nimic. Nici când era mai întăritată nu venia până în apropierea rogozului. Să opria în pădurea săricelelor adunătoare de nomol.

Săricelele bătrâne se nimiceau, putrezeau și îmbunătățiau pământul. Împreună cu rogozul se răsăteau în soarele prundișului de altădată și alte ierburi și flori roșii, albe, violete și de toate colorile. Între ele era sica, stelșoarele, pătlăgina de mare și altele. Tot câmpul era plin de zumzetul albinelor harnice.

Pascărașii cloceau între ierburi și pământul era din ce în ce mai îmbelșugat. Vântul aducea în sbor praful altor ținuturi și din zi în zi se ridica tot mai mult ținutul și creștea tot mai mare. Și a venit o vreme când rogozul a fost scos din pământul luat dela săricică.

pa de cat
duc slea
înțelepci
în regiuni
teea ide
stiei. No
înălța pe
lui Appon

Greci

Un s
toate pla

E str
frați din
tele rege

Zi d

frați ai

simplu r

să existe

ca de

greci.

Dar

și trebui

nismului

te nebu

în mână

— M

Grecii s

ceste nu

pomenit

Greci, I

ri!”*)

Așa

În c

nunte e

Corcea

tabili r

Albania

lambie

victime

crud po

*) C

„Acu

a zis tă

lună de

Dea

turburat

„Să

că-ți va

capul o

și îi sp

„Voi

Magnifi

vei lua

o nouă

promisi

„Zic

vilar ca

l-am zi

bine că

ajută n

„Ști

minte...

Desch

Primes

cuțite,

cărnei,

depozit

nătate,

de arti

pa de cataclismul rușinos și fatal spre care o duc șleahta unor ariviști flămânzi cu înțelepciunea în cisme și cu cinstea în regiunile abdomenale? Să sperăm că da. Puterea ideii, a biruit totdeauna brutalitatea prostiei. Noi așteptăm Ungaria Jászilor, care se va înălța pe ruinele neregretate ale imperialismului Apponyilor, reacționari și distrugători.

Cato.

Grecii împotriva Aromânilor.

Arad, 14 Mai.

Un strigăt de amară durere străbate azi toate plaiurile locuite de Români.

E strigătul dureros al sârmanilor noștri frați din Macedonia, zilnic măcelăriți de cetele regelui *Constantinos*.

Zi de zi se înmulțește numărul acelor frați ai noștri din Macedonia, cari pentru simplul motiv că s'au născut Români și vreau să existe ca Români cad ciopârțiți și împușcați de iataganele și revolverelor bandiților greci.

Dar cu toate suferințele pe cari trebuiau și trebuie să le îndure acești martiri ai românismului din Macedonia ei au strigat spre seeta nebună de sânge a bandiților cu crucea în mână, zicându-le:

— *Noi Români suntem, iar nu Greci, căci Grecii stau la Moreaua, iar nu aici. Noi grecește nu știm, noi Români suntem, așa ne-am pomenit. Măcar că zice despotul că suntem Greci, Români suntem și Români vom muri!***

Așa vorbesc frații noștri din Macedonia.

În coloanele acestui ziar s'au găsit amănunte exacte asupra recentei masacrări dela *Corcea* (Corița), când cei mai de seamă notabili români, sufletul mișcării românești în Albania și Macedonia, martirul preot *Harambie Balamace* și ceilalți soți ai lui au căzut victime furiei nebune a celui mai barbar și crud popor din Europa, a cărui viitor rege în

*) C. Gh. Dimcă: Calend. Ar. 1911.

curând va conduce în fața altarului pe frumoasa prințesă română *Elisabeta*...

Noi dela început am spus că autorii morali ai masacrelor împotriva fraților noștri din Macedonia sunt a se căuta în pătura cultă grecească și că membrii organizației grecești, — din care fac parte toți ofițerii armatei grecești și alți notabili greci, — care are de scop nimicirea a tot ce e românesc în Macedonia, — întrețin strânse și directe legături cu guvernul dlui *Venizelos*.

Ca dovadă iată ce ne scrie un bun prieten macedonean care actualmente petrece în *Elbasan* (Albania):

„După cum ți-am promis dela *Corcea* îți voi scrie pe larg făcându-ți cunoscut impresiile din Albania...

Astăzi îți fac cunoscut numele *autorilor morali* complici la asasinarea fraților *Balamace*, fiind deținuți azi la *Elbasan* și supravegheați de jandarmeria olandeză comandată de căpitanul *Remers*:

Arhiereul *Ghermanos* și nepoata sa;
Dr. *D. Papadopol*, grec din *Janina*;
Dr. *Polena* și Dr. *Zambi*, *Darda-Corcea*;
V. Singhelo și *V. Condi*, avocați;
Janl Spiteru și *Onciu Balanis*;
Nisi Berberi și *Gachi Colungi*;
Efrem Schina, inspector școlar grec.

Autorii materiali sunt toți ofițerii și soldații greci, amestecați cu antartzi *Epiroți*, conduși de *Bussios*, maiorul *Mazarachis*, căpitan *Mihalides*, *Samora* etc., parte au fost uciși de voluntarii albanezi și Români conduși de *Midat bey Frașari* și *Tilca Elbasan*, iar peste 300 de inși sunt ținuți arestați la *Corcea*.”

Așadară criminalii în frunte cu arhiereul asasin grec *Ghermanos* sunt internați în temnița din *Elbasan*, unde își așteaptă pedeapsa binemeritată pentru uciderea celor mai de seamă fruntași ai fraților noștri din Macedonia.

Suntem siguri, că guvernul A. S. prințului *Wilhelm de Wied* nu va lăsa să scape așa de ieftin organizatorii masacrelor fără de sfârșit asupra populației din Albania și Macedonia.

„Acum cred că ar trebui să ajut și eu puțin” a zis țăranul. „De aici, dacă am și noroc, fac o luncă de-i merge vestea”.

Departa se auzia răcnetul mării, destul de turburată în acele zile:

„Să nu uiți că uscatul îl ai dela mine! Și dacă-ți va spune cineva că eu sunt rea și aduc pe capul oamenilor numai pacoste, arată-i lunca și îi spune că marea cea bună ți-a dăruit-o!”

„Voi spune-o tuturor” a zis țăranul; „dacă Magnificența ta nu-ți vei uita într'o zi, și-mi vei lua cu o mână ce-mi dai cu cealaltă. Voi face o nouă leasă de apărare, pentru cazul că-ți uiți promisiunea.

„Zici ceva” a răspuns marea. „Pune un stavilar ca să-mi aduc aminte că pământul acesta l-am zidit eu, dacă cumva mi-ași uita. Știi tu bine că dacă sunt într'adevăr furioasă nu-ți ajută nimic jucăriile tale.

„Știi prea bine” a zis țăranul. Imi aduc aminte...”

„Bine” a răspuns marea care nu voia să-și mai amintească de nervoșeniile ei din trecut.

Țăranul și-a zidit stavilarul cât de înalt l-a putut. A arat, a îngrijit și a sămănat pământul. Din an în an era tot mai bun petrișul de altădată, și vitele pășteau liniștite de-alungul luncei.

Intr'o zi, când săpa, sapa îi se oprește în un obiect tare. L-a scos din pământ și l-a examinat: Un fer mare și ruginit din care se mai putea vedea că a fost odată un steguleț din vârful unui castel boieresc.

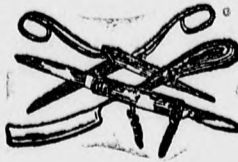
„Dumnezeu știe unde te răsucia odată și pe tine vântul” a zis el. „Poate erai și aurit. Ai o formă aleasă. Vei fi fost pe vre-un castel domnesc”...

Apoi a aruncat fierul la pământ și privind spre valurile apelor dela orizont a zis: „Marea face ce voește”.

Deschidere de prăvălie

Am onoare a aduce la cunoștința on. public. că am deschis în **Oradea-Mare, Rákóczi (F6)-jut 19**

Primesc spre reparare și ascuțire totfelul de briciuri, cuțite, foarfeci, mașini de tuns, mașini pentru măcinatul cărnei, mașini pentru tunsul cailor și a oilor. Țin în depozit totfelul de PARFUMERII din patrie și din străinătate, articlii de toaletă pentru cap și p. față, totfelul de articlii de oțel, și anume: briceluri, foarfeci, mașini



pentru tuns, tăietor de bățături, cuțitase pentru tăiatul hărției, cuțitase de buzunar și penițele, precum și articlii pentru bărbieri. — Roagă binevoitorul sprijin al onoratului public.

Cu distinsă stimă:

Ko 1974-52.

KOLLER AGOSTON ascuțitor artistic.

Românii din Ungaria și Ardeal se asociază în mod sincer doliului mare al fraților și a inconsolabilelor familii a celor mai mari martiri ai românismului din acel colț de pământ, și-i asigură că din parte-le vor sprijini cu cea mai mare sinceritate și căldură frățească acțiunea lor de desrobire.

Știrile zilei.

Dr. Ștefan C. Pop respinge proiectul de apropiatie.

Budapesta. — În ședința de azi a camerei a luat cuvântul și d. Dr. Șt. C. Pop combătând proiectul de apropiatie. Apropiatia este o chestiune de incredere, zice deputatul Șiriei, iar noi nu putem avea nici o incredere în el. Dela ruperea tratativilor incoaci, din Martie, guvernul nu ne-a arătat nici un semn de apropiere, dimpotrivă, ne inscensează procese cu tendințe politice, cum este cel al moștinenilor și în delegații unde ar trebui, după toate legile echității să fim reprezentați, nu ne dă voie să intrăm. Dar și mai mult. Guvernul, probabil ca un indictu despre dragostea ce ne poartă, încearcă să compromită și pe reprezentanții poporului românesc, cum a încercat față de Dr. Alexandru Vaida prin agentul provocator *Duliskovics*. De altfel guvernul nu ne împărtășește sub raport economic absolut cu nici un ban. Un motiv mai mult să nu voteze apropiatia.

În cursul vorbirii d. Dr. Șt. C. Pop a ținut să protesteze împotriva manevrei prin ministrului îndreptată împotriva dlui Vaida, cu care a anunțat că întreagă conducerea noastră politică se solidarizează deoarece bilețelul lui *Duliskovics* nu are nici o importanță politică iar membrii partidului național îl cunosc cu mult mai bine pe d. Vaida decât să dea crezare unor agenți provocatori. Totodată d. Dr. Șt. C. Pop a desvelit și atitudinea dușmănoasă a presei guvernamentale față de tot ce e românesc și mai ales față de procesul din Sătmar, cum este cazul lui *Budapesti Hirlap* — acest ziar pe care guvernul nu-l poate declara de independent deoarece tocmai bine de curând l-a scos din ruina materială.

D. Pop a arătat apoi și marea nedreptate ce ni s'a făcut prin împărțirea cercurilor care ne scurtează și din cât am avut până acum.

În cursul vorbirii deputatul nostru a fost făcut atent de către președinte că se depărtează de chestiune. D. Dr. Pop a răspuns că trebuie să vorbească mai pe larg fiindcă în delegații unde vorbesc Ungurii și așa nu are cuvânt.

Contele *Tisza* răspunzând se miră că deputații români se solidarizează cu Dr. Vaida care ori cum rămâne compromis. Se miră și-i pare rău. El de altfel nu și-a întins afirmațiile de rusofilism decât asupra unuiu singur dintre ei. În sprijinul apropierei româno-maghiare a invocat noua ordonanță despre învățarea limbii naționalităților. Împărțirea cercurilor nu este nedreaptă și guvernul nu restrânge naționalitățile pe teren politic.

Interpeleția dlui Dr. Ștefan C. Pop.

Budapesta. — D. Dr. Ștefan C. Pop interpeleat de un ziarist a spus privitor la interpeleția ce a înaintat în camera următoarele:

Abuzurile cari mă îndeamnă să înaintez o interpeleție de urgență sunt următoarele: Serviciul divin se celebrează în parohiile nouii dieceze, cu abatere dela bula papală, în limba maghiară. Locțiitorul episcopului a dat ordin încă în 1913 că în școlile confesionale luate dela

Biaj limba de instrucțiune să fie cea maghiară. Această dispoziție a fost aprobată și de episcop. La înmormântarea preotului Ioan Mureșan s'a celebrat în limba maghiară și l'au preamărit pe Mureșan într-o cuvântare ținută în limba maghiară, încât Românii de acolo s'au scandalizat deși acesta a fost preotul, care a aruncat afară din școli cărțile românești. Matricolele se poartă în limba maghiară și actele se dau tot în această limbă. Actele scrise românește, episcopul le trimite preoților îndărăpt.

La avansările ce se fac în dieceza preoții cari au fost și mai înainte sunt preterați și posturile de protopopi se complinesc cu elemente noi.

Interpelarea dlui Dr. Șt. C. Pop a fost următoarea:

1. Are cunoștință d. ministru de culte și instrucție că în episcopia de Hajdudorog s'au ținut mai multe liturgii în limba maghiară deși bulla papală interzice hotărât acest lucru?

2. Are cunoștință d. ministru de culte și instrucție că vicarul Ruttkay și Papp Gyula la îngropăciunea preotului român Mureșanu au făcut serviciul divin în ungurește și l'au preamărit pe răposatul pentru că a introdus cărți ungurești în școlile confessionale?

3. Are cunoștință d. ministru de culte și instrucție despre circulara fostului vicar de Hajdudorog, Jaczkovics, prin cari se cere introducerea limbii ungurești în școlile din episcopia lui?

4. Are cunoștință d. ministru de culte și instrucție că pe baza acestei circulari inspectorul școlar din Csikszereda a și scos limba românească din școlile de sub mână lui?

5. Are cunoștință d. ministru de culte și instrucție că episcopul de Hajdudorog respinge orice act redactat românește ce i se înalțează? Și dacă are cunoștință e aplicat să îndrepte toate aceste încălcări de lege?...

Ministrul Jankovich a spus scurt că va cerceta toate cazurile și va da răspuns în merit după ce și va câștiga informații mai detaliate.

D. de Jagow despre România.

Berlin. — În Reichstag d. de Jagow a ținut un discurs prin care, între altele declarații, a adus mari elogii României care a reușit să facă ordine în Balcani prin marea înțelepciune a regelui și guvernului său.

Noul atașat militar austro-ungar la București.

Viena. — Ziarul „Neue Freie Presse” anunță că majorul Maximilian Randa, din statul major, a fost numit atașat militar la legățiunea austro-ungară din București.

Kossuth în agonie.

Pe ziua de astăzi Francisc Kossuth și-a pierdut de mai multe ori conștiința. A dormit mai mult din pricina marilor slăbiciuni.

Misiunea turcească la Livadia.

Constantinopol. — Știrile sosite din Jalta descriu marile onoruri cu cari a fost primită misiunea otomană. Ieri misiunea, după audiența avută la țar, unde prezentările au fost făcute de ambasadorul rus Giers a fost invitată la dejunul țarului.

Talaat-bey a și avut o lungă convorbire cu Jassonoff.

Primirea călduroasă făcută misiunii de către țar, produce aci foarte bună impresie printre membrii guvernului cari fac pronosticuri favorabile pentru viitoare relațiuni cu Rusia.

Intrevederea dintre baronul Conrad și Moltke.

Berlin. — În cercurile de aici se crede că întrevederea ce a avut loc ieri în Klagenfurt între șeful statului major al armatei austro-ungare, baronul Conrad de Hötendorf și șeful statului major al armatei germane, Moltke, n'a fost numai un simplu act de curtoazie. Ținând consfătuirea între ei timp de mai multe ore, iar luându-se în timpul din urmă atât de către Austro-Ungaria, cât și de către Germania măsuri întinse militare, de sine înțeles că între cei doi sefi au avut loc orientări privitor la noua înarmări militare și la noua constelațiune militară schimbată prin aceste înarmări.

Noul lupte sângeroase între Epiroti și Albanezi.

Viena. — „Albanische Korrespondenz” altă din Durazzo: Epirotii au cucerit ieri localitățile

Erberg și Barinos. Rebellii au încercat un atac și contra Coriței, dar au fost respinși. La Are-sta s'a dat o luptă sângeroasă care a sfârșit cu victoria Albanezilor.

Mesajul sultanului.

Constantinopol. — Consiliul de miniștri a terminat redactarea discursului tronului la deschiderea parlamentului. Se afirmă, că mesajul va vorbi despre pacea din Lausanne, despre războiul balcanic și consecințele lui, recucerirea Adrianopolei — tratatul din Constantinopol — chestia insulelor, acordurile economice turco-franceze, reformele din Anatolia răsăriteană, acordurile turco-germane, călătoria la Livadia.

Tampico cucerit și recucerit.

New-York. — Se anunță că Tampico a fost cucerit pentru câțeva vreme de trupele constituționaliste, după lupte crâncene, dar a fost repede recucerit de armata lui Huerta.

Înțelegerea cu Epirotii.

Roma. — După o știre particulară sosită din Corfu comisia de control a încheiat o înțelegere cu Zografos pe următoarea bază:

Epirul primește sub controla marilor puteri autonomie deplină pentru comunitățile bisericesti, pentru comune, fundațiunile pii și o administrație provincială deosebită. Serviciul divin grecesc nu va fi restrâns în nici o privință. Gendarmeria în Epir se va compune jumătate din creștini, cari afară de cazurile de războiu nu vor fi întrebuiți în alte părți. Limba greacă va fi studiu obligat în toate școlile publice. Școlii grecești particulare se pot înființa, dar acestea vor avea ca studiu obligat limba albaneză. Suma de contribuire la bugetul statului albanez se va stabili de către guvern în înțelegere cu comisia internațională.

Albania de nord împotriva Epirotilor.

Durazzo. — Principele Miridiților Prenk Bib Doda a sosit aici cu 4000 voluntari din tribul său, cari au plecat pentru ca să lupte împotriva Epirotilor. Voluntarii miridiți sunt însoțiți de preoți, cari prin cuvântări înflăcărâte îi îmbărbătează. Alți 6000 voluntari din Albania de nord pleacă în zilele aceste spre sud.

Poincaré va vizita Roma.

Roma. — „Giornali dei Lavori Publici” anunță din isvor demn de toată încrederea: Intre Paris și Roma au loc tratative privitor la vizita care o va face președintele Poincaré la Roma, pe la sfârșitul lui Octomvrie sau începutul lui Noemvrie. La locurile competente se declară că nu se știe nimic despre astfel de tratative.

Clocniri sângeroase între Bulgari și Sârbi.

Salonic. — După știrile sosite aci în apropiere de Gevghele o trupă sârbească a fost înconjurată de o trupă bulgară. Sârbi au avut mari pierderi. Sârbi rămași în viață au fost făcuți prizonieri de către Bulgari.

Retragerea contelui Czernin se desminte.

Viena. — „Fremdenblatt” desminte oficial știrea lansată de un ziar german și reprodusă și de unele ziare din monarhie, privitoare la o apropiere retragere a contelui Czernin dela postul de ambasador la București.

Banca națională își reduce etalonul.

București. — Banca națională și-a redus etalonul la 5 și jumătate, iar lombardele la 6 procente.

Intrevederea țarului cu regele Carol.

Petersburg. — În cercurile apropiate de curte se afirmă că cu prilejul desvălirii statuei țarului Alexandru II din Chișinău, va avea loc o întrevedere între țarul Rusiei și regele Carol al României.

Dimisia primului ministru rus iminentă.

Berlin. — „Politische Korrespondenz” e informată că situația primului ministru al Rusiei, Goremkyn e zdruncinată. Țarul însuși e nemulțumit cu evenimentele din dumă și cu declarațiile lui Goremkyn.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 14 Mai 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme rece, în unele locuri ploie.

Prognostic telegrafic: vreme rece.

Temperatura la amiazi a fost: 13.4 C.

Serbările jubilar din 1916 în România. Comitetul de inițiativă din București pentru organizarea serbărilor jubilar din 1916 ne trimete următorul apel:

Mai puțin de 2 ani ne despart de anul jubilar 1916 de 50 de ani de glorioasă și rodnică domnie a Majestății Sale prea iubitul și veneratul nostru rege.

Pentru a se da acestor serbări fastul necesar, pentru pregătirea lucrărilor, este nevoie a se lua măsuri din vreme și în acest scop, comitetul organizator face apel la toți acei ce simt românește pentru a ne veni în ajutor, conlu-crând cu toții pentru a glorioasă cu demnitate domnia de 50 de ani a regelui Carol cel Mare.

Programul nostru este următorul:

1. A stăruii pe lângă conducătorii țării, fără deosebire de partid politic, pentru a organiza în parcul Carol o expoziție jubilară națională, la care vor participa cu deosebire țările balcanice, de care suntem legați de atâtea interese politice și economice și țările amice cari ar avea dorința să ia parte.

2. A se glorifica anul jubilar prin așezarea în mijlocul capitalei a unui monument istoric de mare valoare.

3. A se bate o medalie comemorativă în aur pentru suveranul sărbătorit, în argint pentru conducătorii țării și în bronz pentru aderenții noștri.

4. A înlesni străinilor vizitarea României prin organizări sistematice de voiajuri combinate și avantajoase.

5. A organiza serbări grandioase în zilele de 10, 11 și 12 Mai v. 1916, cu grupuri și care alegorice, a împodobi și înfrumuseța capitala, în tot timpul cât vor ține serbările jubilar din 1916.

Testamentul de 42.000 cor. a unui țărăn român pe seama școlii.

Ni se scrie din Acia: În primăvara anului trecut în comuna noastră Acia (com. Sătmar) aparținătoare diecezi gr.-cat. de Oradea-mare, a răposat George Gârde. Acest țărăn analfabet, care toată viața sa a muncit și legat paraua cu zece noduri ca să aibă strânse părăluțe albe pentru zile negre — cu un gest frumos întreaga sa avere prețuită la 42.000 cor. a testat-o școlii și bisericei noastre. Testamentul său însă făcut pe patul de moarte de curatorul Toma Grumaz a fost atăcat de rudenile fericitului fundator. Deoarece testamentul n'a fost legal, prin urmare nici valid, biserica a căutat mod de a se împăciui cu rudenile repausatului. Din partea bisericii respective a Ordinariatului a fost conezut cu conducerea și deslegarea cauzei acesteia dl protopop George Șuta. Dl protopop după multe oboșeli și mari greutateți abia acum a putut salva pe seama biserice și școlii din frumosul lăsamânt suma de 14.136 coroane. Despre aceasta sumă s'au și făcut actele fundamentale.

Tot în acest loc trebuie să amintim, că Ilustritatea Sa Episcopul Dr. Demetriu Radu — Reverendisimului Domn George Șuta i-a dat un onorar de 500 cor. ca rebonificare a ostenelelor și speselor, cari le-a avut în aceasta afacere. Dl protopop Șuta însă a dăruit această sumă școlii noastre din Acia cu destinația ca din interesele acesteia tot la doi ani să se cumpere încălțăminte și vestminte școlarilor săraci. — Coresp.

Zaharia Bârsan la Brălla. Ni se scrie: D. Zaharia Bârsan, artist al Teatrului Național din București, poet și autor dramatic, și-a înghesbat o trupă de teatru, care ne-a procurat aseară un spectacol, în mare parte reușit.

Dar mai întâi mare reprezentă văd o sală tixită lumea care vine a teatrului; n'a vre-un film senz

Cu atât mai mal erau și oam

să asiste la ace

mărul lor a fos

goale.

Și — acum s

Mai întâi „Ju

Plesa e intit

cam pretențios. I

ce și l'au făcut

sa Veturia de a

cătu, deci care

foșt în temniță

înțelat—lucru ce

scenă de explica

tor cât și de ar

mântul, pleacă...

durere, — dict

pentru lumina

Amănuntele

siguranță. Perso

plu, e redat a

pe care d. Geor

ne-o și nouă. C

e un om simplu

sit, și el nu-si

aude pe Veturi

față cuvântul d

cinstit se revol

merită laudele

Getta Chernba

extraordinar —

viguros; dsoara

ționantă.

La a doua

tr'un decor, rep

în costum țăr

ceasul” strigătu

din sală l'a ră

dsa a mal dec

Popescu.

Ridicându-se

„Se face zluă”

lungi, cu multe

bine o acțiune

a piesei e reus

avea prea mul

lescu, Soldes a

Il rezum: au

In total am

la parte multă

Corespor

șor n'am ma

deoarece nu

deosebit. Du

nice de dat

peana mea c

— In oră

an înainte A

reg. 62 de in

Murâș-Oșor

otelul „Cor

frunțașii din

mâni trăgea

După un an

găria” cu c

dern.

La 20 A

și cu el toți

în Reghin a

în fruntea

din împreju

deplină și m

ca și sprij

merciului ro

pul cel mai

Inști

Dar mai întâi trebuie să spun că era vorba de o „mare reprezentanță culturală” — și mă așteptam să văd o sală tixită. — Și mă mai așteptam să văd pe lângă lumea care vine numai la zile mari — și lumea obișnuită a teatrului; n'a fost așa... Probabil că se reprezenta vre-un film senzațional la vre-un cinematograful...

Cu atât mai bine, însă! În sală erau transilvăneni și mai erau și oameni, cari au înțeles că e de datoria lor să asiste la această reprezentanță culturală. — Și numărul lor a fost așa încât puține locuri rămăseseră goale.

Și — acum să trecem la reprezentarea de pe scenă. Mai întâi „Jurământul” de d. Bărsan, într'un act.

Plesa e intitulată dramă *națională*. — Mi se pare cam pretențios. Fîlindcă acțiunea principală e: Jurământul ce și-l-au făcut Radu Crîngu, director de gazetă și soția sa Veturia de a părăsi casa acela dintre ei care va păcătuți, deci care va păta cinstea celuilalt. — Crîngu, a fost în temniță un an de zile. În acest timp soția lui l'a înțeles — lucru ce-l află dela corectorul Plesa. — Și într'o scenă de explicație — redată în chip artistic atât de autor cât și de artiști — Veturia fîlindcă și-a călcat jurământul, pleacă... Iar Crîngu, deși cu inima frântă de durere, — dictează redactorului articolul de fond — pentru luminarea poporului...

Amănuntele sunt interesante. Acțiunea e condusă cu siguranță. Personajele respiră viață. — Așa de exemplu, e redat admirabil tipul țărânului vorbăreț Nuțu, pe care d. Georgian, îl joacă cu plăcere, transmitându-ne-o și nouă. Corectorul Plesa, redat de d. Popovici — e un om simplu, muncitor, dar mai presus de toate cinstit, și el nu-și poate ascunde neliniștea și scârba când aude pe Veturia mințind. Și când Crîngu, îi aruncă în față cuvântul de „necunoscut” atunci tot sufletul lui cîștit se revoltă și-l mărturisește adevărul. D. Popovici merită laudele noastre. D. Mărculescu (Crîngu) și dra Getta Chernbach (Veturia) a căror roluri n'au nimic extraordinar — au făcut tot ce a trebuit. D. Mărculescu viguros; dsoara Chernbach caldă, convingătoare, emoționantă.

La a doua ridicare a cortinei, d. Mărculescu — într'un decor, reprezentând o pădure întunecată, îmbrăcat în costum țărănesc — a declamat „Ca mâni va bate ceasul” strigăt patriotic al dlui Z. Bărsan. — Lumea din sală l'a răsplătit cu furtivoase aplauze. Și atunci dsa a mai declamat o poezie patriotică de Caudiano-Popescu.

Ridicându-se pentru a treia oară cortina, s'a jucat „Se face ziua”. Deși în prima parte — povestirile sunt lungi, cu multe tânguiri, cărora le-am fi preferat mai bine o acțiune dramatică potrivită — totuși partea finală a piesei e reușită și emoționantă. — Despre artiști n'as avea prea mult de spus. Doar de Crîngu al dlui Mărculescu, Soldes al dlui Popovici, Ilina dsoarei Chernbach. În rezum: au fost potriviți și bine.

În total am avut un spectacol, la care ar fi trebuit să ia parte multă, foarte multă lume.

Ion Borvlzeanu.

Correspondență de pe Murăș. Cam de mult-șor n'am mai scris în ziarul nostru „Românul”, deoarece nu s'a putut remarca pe Murăș ceva deosebit. După ce acum se observă lucruri vrednice de dat publicității, am recurs din nou la peana mea odihnită.

— În orașelul nostru Reghinul-săsesc cu un an înainte Andrei Truția fost sergent major în reg. 62 de infanterie și șeful mesei ofițerilor din Murăș-Oșorheiu, s'a stabilit, ținând în arundă oțelul „Coroană”. Preoțimea, învățătorimea și fruntașii din jur l-au sprijinit și intelectualii români trăgeau numai și numai la hotelul d-sale. După un an de zile însă ia în arundă oțelul „Hungaria” cu cafenea și aranjament cu totul modern.

La 20 Aprilie s'a mutat dară în acest oțel și cu el toți oaspeții vechi ai d-sale. Avem deci în Reghin astăzi primul oțel românesc așezat, în fruntea pieței. Preoțimea și învățătorimea din împrejurimi simțeste astăzi o satisfacție deplină și merită astfel toată lauda pentru munca și sprijinul depus în interesul cauzei comerțului român. Oaspeții sunt aci serviți în chipul cel mai splendid și cu prețuri cât se poate

de moderate. Foi românești de aici și de peste Carpați în frunte cu prețutul nostru ziar oficios „Românul” și tot soiul de distracții.

— Se spune că: „Verba movent exempla trahunt”, și aceasta s'a adevărit și aci, căci în fruntea pieței din Reghin în edificiile băncii „Murășana” s'a așezat iarăș un român deschizând o băcănie frumoasă. Numele acestui neguțător român e: Ioan Fățian.

Înainte cu doi ani s'a stabilit în Deda ca arăndator a crășmei comunale George Stănilă și a deschis și o prăvălie frumoasă; în Rușii munți Nicolae Cristin, iar în comuna Filea Vasile Mihaleu.

Din acestea rezultă clar că comerțul pe Murăș a luat avânt îmbucurător.

— În comuna Murăș Cristur de lângă Murăș-Oșorheiu, înainte cu 14 ani harnicul preot local Ștefan Stoicoviciu a înființat o „reuniune de înmormântare” și prin buna conducere a preotului și exactitatea în afaceri a atras la sine nu mai puțin ca 22 comune din jur intrând toate în slinul acestei reuniuni în fruntea căreia stă numitul preot. Averele reuniunii astăzi atinge aproape suma de 28.000 coroane. E aceasta de recomandat și altor preoți, căci dacă modestul preot Ștefan Stoicoviciu a obținut un rezultat atât de îmbucurător ce progrese frumoase ar face preoții cu poziție mai bună...

— Pe baza noii legi electorale comisiile pentru conscrierea alegătorilor își urmează cu febrilitate activitatea. Nu știu în alte părți cum se vor fi organizat aceste comisii, dar în cercul „Reghinul de sus” avem în comisie și un român pe notarul Ioan Bucur din Deda. Astăzi comisia și-a început activitatea.

Despre rezultat o să raportez mai târziu. Fapt este că nu se observă nici o mișcare, afară de activitatea preoților și învățătorilor.

Coresp.

Poincaré decorat de Juansikkal. Președintele republicii chineze Juansikkal a conferit președintelui republicii franceze Poincaré cel mai înalt ordin, care până acuma a fost dat numai regilor și împăraților.

„Looping-the-loop” executat de doi aviatori români. Din Paris vine știrea că doi aviatori români, dnii *Mihail Savu* și *Petru Macavel*, trimiși de „Liga națională aeriană”, au executat alaltăieri în mai multe rânduri îndrăznețul salt mortal al lui Pégoud. Ambii aviatori au fost viu felicități de Blériot și colegii lor francezi. Ne mândrim de curajul bravilor aviatori militari români, cărora le trimitem urările noastre de bine.

Un notar care n'ar voi să aibă mulți alegători e notarul din Totvărădia de pe Valea Murășului.

Pe 12 Mai n. era fixată ziua în care aveau să dea examen înaintea președintelui din Radna oamenii știutori de carte însă fără testimonii școlare, pentru a-și putea câștiga dreptul de vot. Despre cei însuși trebuia să se înalteze lista președintelui, după care să-i examineze: „domnul notar” însă n'a trimis lista și astfel s'au înapoiat bieții oameni neexaminați, alegându-se cu banii speșai cu călătoria până la Radna și cu o zi de lucru perdută. — Ce și-o fi zis dlui: La ce bun atâția alegători români? Cu cât mai puțini, cu atâta mai ușor de convertit: e și aceasta una dintre apucăturile celor dela putere pentru menținerea regimului arbitrar și sistemului vechiu de corupțiune. — Un alegător neexaminat.

Piloții unguri, după cum știm, fac mereu salturi mortale și aceasta nu cu scopul de a-l imita pe Pégoud, ci involuntar, din motivul simplu că mașina năzdrăvană când părăsește pământul nu mai vrea să se supuie mâinei lor violente.

Alaltăieri a căzut în Érsekujvár pilotul Kvasz András dela o înălțime de 30 m. Aparatul s'a sfărâmat complet, pilotul a scăpat cu leșiuni mai ușoare.

Gluma notarului pe socoteala Jdanului. Neguțătorul Ungher din Szabolcs i-a intentat proces de despăgubire unui notar cercual, care păcălindu-l într'o afacere de comerț, i-a cauzat pagubă de câteva sute coroane. Ungher are o mare prăvălie de haine și ca să-și facă reclamă a scos lunar o revistă de mode luxoasă à 2 cor. exemplarul. Pentru ca să-și câștige abonații, a rugat pe notarii din comitat să-i trimită adresa familiilor mai cu stare din cercul lor. Dar s'a aflat un notar mai șugubăt, care ca să rădă de întreprinderea negustorului-redactor, i-a trimis adresele tuturor văcarilor, purcărilor, cerșetorilor etc. din cercul său, cărora Ungher le-a trimis frumuseț revista timp de aproape două ani. Acum voind să-și încaseze, s'a convins despre insolvența abonaților săi anal-fabeți și pentru aceasta i-a intentat proces de despăgubire notarului hazliu.

Fumatul oprit! Comitatul Fejér s'a nemerit să aibă în administrație tot funcționari bătrâni și membrii cu familie numeroasă, cari prin urmare croiesc legi peste legi pentru corecțiunea copiilor. Astfel nu de mult au adus legea care interzice minorilor să cerceteze cinematografele fără însoțirea părinților ori a rudelor. Mai nou s'a introdus altă lege, aprobată de minister, care oprește și pedepsește fumatul tinerilor sub 15 ani; cărora nu le este permis nici să li se vândă tutun. În felul acesta mulți tineri fumători trecuți de 15 ani, trebuie să poarte certificatul de botez în buzunar, ca să nu fie expuși la neplăceri din partea poliției. Ba s'au prins unli minori fumători cu certificate false, dovadă că oprește numai a potențat plăcerea tinerimii de a se intoxica cu nicotină.

Mulțumită. Ni se scrie din Rusu: În comuna noastră în 24 Aprilie c. din neglijența unei fecițe s'a iscat un incendiu puternic care în scurt timp a prefăcut în cenușă casele și tot avutul alor 5 familii, lăsându-le pe lângă mizeria ce le apăsa după inundațiile din anul trecut, și fără adăpost în starea cea mai de plâns.

Ca părintele sufletesc al acestor nenorociți, a căror soarte tristă a aflat răsunet în inimile nobile ale acelor pe cari li privim în jurul nostru ca adevărați trimiși ai providenței — aduc cele mai fierbinți mulțămite binefăcătorilor jurului nostru:

Doamnei Eleftera Dr. Mihali și dlui Dr. Teodor Mihali, pentru ajutorul prețios de câte 50 cor. oferite din caseta proprie, pe lângă care sumă am primit și colecta deosebită a doamnei Eleftera Dr. Mihali în suma de 78 cor., la care au contribuit: Institutul de credit „Someșana” cu 50 cor., dnii Dr. Ioan Vaida avocat 10 cor., „Banca Poporului” din Dej 5 cor., Dr. Liviu Micșa avocat 2 cor., Emil Pop director de finanță 2 cor., Eugeniu Șulcu jude la tribunal 1 cor., Dr. Leonida Domide medic 2 cor., Dr. Vili Șiorban asesor la sedria orfanală 2 cor., Augustin Pinteza secretar la „Someșana” 2 cor., Dr. Ioan Mezei avocat 1 cor., Dr. Romus Micșa adv. 1 cor.

Ca prinos de mulțumită nu pot oferi altceva decât rugăciunile pentru viața îndelungată a doamnei și dlui Mihali, a căror marinositate s'a revărsat asupra năpăstuitorilor și cu ocaziunea inundațiilor din anul trecut, și pentru sănătatea celorlalți binefăcători — se vor înalta în acea biserică, care ca prin minune a rămas neatinsă de flăcările ce au pustiit împrejurul ei. — Rus, 10 Mai n. 1914 Aurel Biltiu preot.

NB. — Oferte marimonioase se mai primesc pe adresa Rusu (Oroszmező), com. Solnoc-Dăbăca și se vor cvita pe cale ziaristică.

x **Am onoare** a aduce la cunoștință m. st. Doamne, că au sosit pălăritle după cea mai nouă modă. Transformările le execut în timp de două ore. Cerând sprijinul binevoitor a m. st. Doamne, semnez cu stimă: **Iulia Roman.** Arad, Deák-Ferencz u. 2. (2089—5)

Instiințare.



Aduc la cunoștința on. public, că mi-am amplificat atelierul de croitorie cu un magazin de haine gata pentru băieți și copii și cu mantale de tranzițiune și mantale de gumă. — Prețuri fixe convenabile, serviciu prompt. — La dorință în provincie trimitem mustre.

HI 1879

Roagă binevoitorul sprijin

Hirsch Antal

croitor domnesc

ARAD, Andrásy-tér 22

x In atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuiera scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. Prețul 2 coroane. Pregătește și expediază: Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhíd-u. (MI 1621)

Ultima oră.

Trădătorul dela Orade a cutezat să meargă la București

Noaptea târziu primim din București următoarea telegramă:

Azi s'a deschis sesiunea din ăstan a Academiei Române. Spre uimirea tuturor la ședință s'a înfățișat și scârbosul trădător Mangra. Obraznicul călugăr a încercat să-l agrălească pe d. Iorga, dar acesta i-a întors spatele. Voind trădătorul la orele 5 d. a. să iasă dela Academie, studenții au închis poarta alungându-l în curtea palatului. Aici obraznicul călugăr a fost huldui, cum merită. Studenții se apropie de stafia, ce tremura ca varga, unul îl strigă în față „trădătorule spurcat”, alții îl sculpă, îl lovesc cu ghiozdane, cu umbrele, unul îl dă cu pumnul în față. Cu ajutorul poliției în sfârșit poarta a fost deschisă și trădătorul a scăpat fugind până la birja, ce-l aștepta.

Dintre membrii externi a fost de față numai Dr. Teclu din Viena. Se regretă mult lipsa dlui Andrei Bărbăntu.

Lupte sângeroase la Corița. (Telegramă primită la încheierea ziarului). La Nicuș s'a dat o luptă sângeroasă. Grecii au avut 150 morți, iar Albanezii 6. Banderile grecești sunt concentrate la Blăgești și sunt întărite cu soldați din armata regulată a Greciei pentru atacul împotriva Coriței.

Azi s'a celebrat aci parastasul victimelor. — (Gh. Dona).

ECONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.
(După 50 kgr.)

—14 Maiu.

| | |
|---------------------|-------|
| Grâu pe Maiu | 13.90 |
| Grâu pe Octomvrie | 12.20 |
| Secară pe Octomvrie | 9.88 |
| Ovăs pe Octomvrie | 8.20 |
| Porumb pe Maiu | 7.39 |
| Porumb pe Iulie | 7.52 |

Redactor responsabil: Constanța Sava.

„TIMIȘIANA”
Institut de credit și economii, Timișoara.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de practicant la institutul de credit și economii „TIMIȘIANA” din Timișoara, se publică concurs cu termin până la 1 Iunie 1914.

Salar anual 1000 cor.

Reflectanții au de a cunoaște limba română, maghiară și germană și să dovedească, că au absolvat vre-o școală comercială.

Postul este a se ocupa imediat după alegere.
(Ti 2115)

Direcțiunea.

ANUNȚ.

La „TIMIȘIANA” institut de credit și economii în Timișoara, se află de vânzare cu condițiuni foarte favorabile, o moște de 100 jughere pământ arător.

Ti 2118

A V I Z I

Aduc la cunoștință că mi-am mutat

cancelaria

pe strada Luther-Márton nr. 1, în casa Dr. SUCIU, lângă tribunal.

Dr. George Crișan

advocat.

(Ci 2114)

Doi băieți

tânări, cari au lucrat ca vânzători unul în branșa drogheriei și altul în articole fotografice, se caută la magazinele

Economu & Zlatko

București, strada Paris nrul 25.

Ofertele se vor adresa însoțite de fotografie și certificate.

Ba 2122

Bataturile,

sorteșenia pielii, urciilor de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”

1 sticlă 1 cor., franco
1 corsană 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la proșăter: Dr. E. FLESCH, farmacie la „CORDANA” la Győr.

Prima fabrică de bănci de școală
brev. reg. ung.



Liferează

cele mai moderne și mai bune
bănci de școală

brevetate sistem „Felvel”, „Zahn” și „Rettig”, mobilier pentru școli aparate de gimnastică, mobilier modern pentru biserici, bănci pentru biserică și mobilier pentru „grădinițe de copii.”

Fe 1288

Prețuri gratis.

Fabricarea aranjamentelor de birouri moderne.

PRIMA ȘI CEA MAI VECHIE CASĂ
DE CLAVIRE ESTE A LUI
FRANZ ȘI ALBERT RENNER
TIMIȘOARA-JOSEFIN
strada HUNYADI nr-ul 12.



MARE ASORTIMENT DE
PIANE, PIANINE ȘI HARMONII.
: CALITATEA CEA MAI BUNĂ. :

Prețuri ieftine.

Prețuri ieftine.

Rétay și Benedek

BUDAPEST IV., Váci-utca 59.

Aranjamente pentru biserici, odăjdii, prapori și steaguri :: Altare, amvoane, mormântul Domnului și aranjamente complete pentru biserici.



Firma se recomandă mai cu seamă pentru renovarea, vopsirea și aurirea altarelor și pictarea bisericilor, cari lucrări le execută cu meseriași specialiști în această artă. Dintre lucrările executate, cari au aflat cea mai deplină recunoștință sunt: Aranjamentul complet al bisericii noi din Segedin-Rokus, al bisericii minorității din Arad, pictarea și aranjarea mănăstirilor din Marlasavár și Marlaradna, a bisericii din Beregszás și altarul principal, comandat de comisiunea pentru monumente de artă din Szepescsütörtökhegy. :: Cu planuri și preliminare de spus stăm la dispoziție gratuit :: Trimitem expert pe șosele noastre. Ho 1124

pielea, ar-
mâni și din
în decora
folosiți
ABIN”
or, francă
fil., 3 artic
Da vânzare
2 și la pragăti-
ANĂ” la Győr.

școală



și mai bune
școală
„Felwel”,
litig”, mo-
aparate de
iar modern
nci pentru
lar pentru
copii. ”

lor de

DE
MONIL.
UNĂ. :
leftine.

rea, văpsirea
și lucrări le
Dintre lucră-
ostință sunt:
redin-Bokus,
jarea mână-
din Beregsas
monumente
minare de spuse
78. He 1164

S'a finit cu viața!



Pentru că noul remediu din Fiume e o atare invențiune de sistem nou care omoară cu siguranță pe cei mai de nesuferit și uricioși dușmani ai femeii de casă, cari sunt insectele de bucatărie.

„DEGANIN” e neapărat de lipsă și la economia de câmp, că nimicește păgubitoarele insecte și furnici.

„DEGANIN” e pentru fiecare grădinar un așa articol indispensabil ce salvează plantele și cu deosebire rozele le eliberează de stricăcioșii paraziți (păduchi de rose).

„DEGANIN” nu-i ertat să lipsească din nici o Cofetărie, Covrigărie, Magazine etc., pentru că prin aceasta ajunge fiecare proprietar la curățenia dorită.

„DEGANIN” e preferit și din acel motiv fiind constatată oficios și de autoritatea Chemicco-Medică că nu conține nici o substanță veninoasă dăunătoare omenei și totuși e cel mai cu efect remediu de acest solu, dovadă sunt și multe recunoștințe primite, dintre cari alătur unele în prețurent.

1 kg. „DEGANIN” și 4 kg. Cafea se trimite francat. — Spediiuni de „DEGANIN” dela 5 kg. in sus se expediază francat și cu 10% rabat.

Modul de folosit gratis. — Se caută Agenti.

— 1 kgr. numai 3 cor. —

1 kgr. Cafea fină și aleasă numai 2 Cor. 80 filleri.

1 kgr. Cafea fină mărgelă numai 3 Cor. 20 filleri.

Prețurent gratis! F. A. DEGAN. — Fiume.

SCRISORI DE RECUNOȘTIȚĂ

Nr. 14516/1913. Spectabilă Firmă F. A. Degan Fiume.

Vre.o câteva despărțăminte, dar cu deosebire culina Institutului nostru era de un timp încoace deadreptul infectat de svabi, spre a căror stărpire n'a folosit nici unul din pravurile comune. Din întâmplare un amic al nostru ni-a amintit de invențiunea D.-V. cu care de asemenea am făcut probă și spre marea noastră surprindere praful D-tale ne-a curățit toate localurile și ne-a scăpat de uricioșii gândaci. In toată constința putem recomanda ori cui produsul Dv., ca remediu excelent in toată privința și de un rezultat sigur.

Direcțiunea Spitalului Civil—Fiume
Dr. Sichel, director.

Rog a-mi trimite 6 pachete „Deganin”. Am făcut experiența celor ce mi-ați mai furnizat și rezultatul satisfăcător este spre lauda produsului D-v.

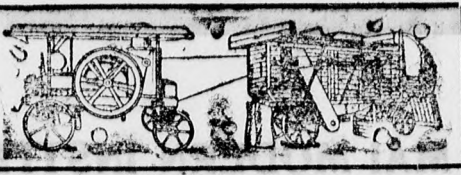
Alexandru Constantinescu
Ministrul Agriculturii și Domeniilor. Bucuresti.

Am folosit praful „Deganin” ordinar la D-ta in apartamentele unei case de ale mele de inchiriat și cu bun succes... I-am folosit și la stărpirea păduchilor de rose, — ba chiar și la insectele produse de mucezeală... și preste tot locul a folosit

Debreceni Lajos
Cavaler al Ordului Francisc Iosif, fabricant de cârnați și salamă în Debrecen.

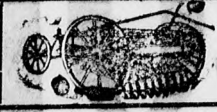
Vă rog mai trimiteți-mi 5 kgr. de praful „Deganin”, am fost tare satisfăcut cu expediția precedentă. Praful lucră cu efect.

Berthold Frenzt și fiul, cofetărie și Cafea Sibiu.
(De 21k—20)



Fiecare ECONOM știe că cele mai bune
MAȘINI DE IMBLĂTIT CU MOTOR ELEC RIC
MAȘINI DE SĂMĂNAT, precum și totfelul de unelte economice
ARANJAMENTE PENTRU MORI
se pot căpăta pentru preturile cele mai ieftine, pe lângă deplină garanție la rate dela firma
KOVÁCS și ZAKARIÁS
BUDAPEST, VIII. KÖZTEMETŐ-ÚT 23 sz.

Cereți prospecte gratuit!



Cereți prospecte gratuit!

È în interesul fiecărnica

că înainte de a-si cumpăra țesătura de sârmă, țesătura pentru garduri site și matrate de sârmă de oțel, să ceară prospect dela singurul preparator de lucrări de sârmă

Fischer Testvérek

fabrică de țesătură de sârmă și țesătură pentru garduri

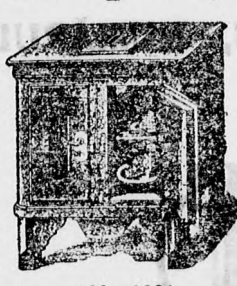
Arad, József-főherceg nr. 8.

(vis-a-vis de biserica evang.), Vă veți convinge că aici veți putea cumpăra cele mai bune și mai ieftine țesături de sârmă. Fabrica: str. Kossuth nr. 45.
(FI 1866—25)

Dulapuri de gheață

patentate sistem HENNEFELD,

Budapesta, Gr. Zichy Jenő-u. 5. lângă Váci-körút.



He 1931

Dulapurile de până acum sunt cu slăvină și sunt obduse cu tinichea de ținc, se ruginesc, oxidează, se murdăresc, totdeauna sunt expuse să fie reparate, câtă vreme la dulapurile de gheață a lui HENNEFELD acest lucru e exclus, deoarece acestea sunt învăluite cu placă artificială de piatră. Sub rezervoriul de gheață se află REZERVORIUL DE APĂ p. apa ce provine din topirea gheții, gheața rămâne uscată, ceea ce dă o economisire de gheață de 60%.

APARATE P. MĂSURAREA BEREL. Prețurent gratis. FUND. IN 1885.

PRIMA TURNĂTORIE DE CLOPOTE.

TELEFON 77—51.

Juristics Márton

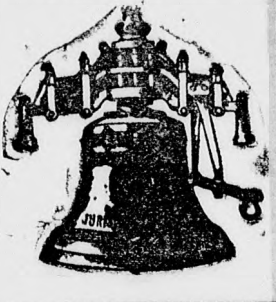
motor de clopote și fabricant de staluri pentru clopote (Ju 1489)

BUDAPESTA, Rózsa-u. 51 — 53.

Execută orice lucrare in aceasta branșă: expediază clopote excelente cu tonuri curate și pline, retoarnă clopote vechi, remontează clopote vechi pe coroane învârtitoare din fer vărsat sistem Pozdech, eventual pe coroană învârtitoare din fer făurii. Schimbă limbi învechite etc. Execută staluri drepte și orizontale din fer de clopote, cu preturi moderate. — Cu prospecte servesc cu plăcere.



Mai departe execut tot felul de aranjament complete pentru ateliere de lăcătușerie și făurarie.



REGYI JÁNOS, lăcătuș

măestru lăcătuș. Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.

Telefon: 67,



AIUD--NAGYENYED, Strada Tövisi-utca (Casa proprie).

Oferă totfelul de mașini agricole, pluguri de oțel invenție proprie, tăietoare de sfecle și secică, despoetoare de porumb, rășnițe de orz, mașini excelente pentru cusut, pentru casă și industrie. Apoi totfelul de lucrări in această branșă pentru zidiri și lăcătușerie cu prețurile cele mai ieftine. Pentru calitatea și perfecta lucrare a mașinilor cumpărate dela mine dau cea mai mare garanță.
(He 1527) Prețurent gratis

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

CONCORDIA

TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1/a.

TELEFON
NR. 750.



Fiină aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, fol, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșe dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.

H. TH
BISTRITĂ

Execuț în mo
bil totfelul de
Lucrări pentr
școli și pentr
prânzitoare ș



Rugând

Kolozs

Tele

Ba

este p

PAR

„Ban
acorde

Asigur
rife și

„Ba

KES,

Ba 240-

H. TH. BONNET,

stabiliment industrial de mäsărie de lucrări p. clădiri și de mobile, cu putere motorică

BISTRIȚA (Besztercze), Felsőkülváros, Fő-ut 25.



Execută în mod ineccepțional totfelul de lucrări pentru clădiri și mobile, și anume: Lucrări pentru clădiri, portaleuri, mobilier pentru prăvălie, cafenea, școli și pentru biserici, apoi aranjamente complete pentru dormitoare, prânzitoare și pentru bucătării, cu prețuri foarte ieftine. (Bo 2083)
Proiecte și prospecte gratis.

INSTIINTARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din Deva și provincă, că am deschis un

salon de croitorie p. bărbați

conform cerințelor celor mai moderne. Dat fiind faptul, că am terminat cursul de specialitate a industriei croitoriei la tehnologia din Budapesta, sunt în plăcută situație să pot executa cele mai gingașe și mai elegante haine, pardesiuri etc.

Legăturile pe cari le am cu cele mai de seamă fabrici din patrie și străinătate, îmi dau posibilitatea să pot executa haine elegante de primăvară dela 50 cor. în sus. (Ko 1959)

Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt cu distinsă stimă:

Kolozsvári Árpád, croitor p. bărbați, instructor diplomat în croitorie.

Mihályi Béla

pictor pentru biserici

UNGVÁR, Képezde-utca 2 sz.



Ca autor expert al picturii bisericesti greco-orientale și gr. catolice îndrănesc a ruga sprijinul on. dni preoți gr. orientali și gr. catolici.

EXECUT:

pictarea modernă a internelor bisericilor, în stil simplu și decorat, tablouri pentru cerimi și pereți, executate excelent. — Totfelul de picturi bisericesti, și anume:



icoane pentru iconostase, altare, jertelnice, cruci și pentru prapori, executate pe mătase și pânză, plascești și crucifixe pictate în mod artistic.

Anticpeez de pe acum mulțumitele mele pentru binevoitorul sprijin al on. dni preoți.

Mi 1237

Crucifixe

pentru drumuri și câmpii, din material bun, tinichea zincuită, pictate cu uleiuri durabile și cu inscripție și cuie

| | | | | |
|------------------------|---------|---------|---------|---------|
| înălțimea | 100 cm. | 136 cm. | 160 cm. | 180 cm. |
| depărtarea între brațe | 85 cm. | 120 cm. | 130 cm. | 140 cm. |
| Prețul | 30 cor. | 40 cor. | 60 cor. | 70 cor. |

Am o mulțime de scrisori de recunoștință. — Planuri gratis. — Mergerea la fața locului o fac pe cheltuiala proprie. —

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 28,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de instituttele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbații de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite ori când în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECȚIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”), AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉL. KÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIS, TORONTÁL, CARAS—EVERIN Arad str. Jozsefföherceg nr. 1 (lângă Banca „Victoria”).
Ba 240—156) Telefon nr. 850

Agentură principală: IULIU ROȘESCU, Cluj (Kolozsvár), Kossuth L.-u. 26.

Agentura principală Lugos, la filiala „ALBINA”.

Ifj. Rózsa Gyula„UNIO”, fabrică mecanică
de ghețe, sandale și pantofi

Budapest, VII. ker., Dohány-u. 16-18.

TELEFON:
93-75

Prețurile sandalelor, per duzină:

| | | |
|-----------|----------|-----------|
| Nr. 20-25 | cor. 32- | (Ro 2102) |
| " 26-28 | " 42- | |
| " 29-34 | " 52- | |
| " 35-41 | " 62- | |
| " 42-45 | " 72- | |

Cantitatea de producție zilnică 450 perechi.

Aparate frigorifere sistem**Schlütter și Gesell,**

aparate pentru fabricare gheței, prin dioxid de sulfur fără apă. Răcirea laptelui cu foarte puțină consumare de apă, aranjament de camere frigorifere.

STEMMER A. JÓZSEF

Sc 1786 specialist

NAGYVÁRAD, Rákoczi-ut 35 sz.

Frisch Károly

Temesvár-Józsefváros, Hunyadi-ut 64.

Măestru de împletituri de sârmă și de site.

Execută îngrădiri de poieni, parcuri și cruce mormântale, împletituri pentru site pentru nisip și pietriș, aparatoare de schintel pentru hornuri de locomobile cu aburi, etc.

Magazin de site, sârme fine, contrapulte, pentru economie și pentru casă, — cu prețuri foarte ieftine.

(Fi 2104)

Franz Nöhmeyer, gravor

BRAȘOV (Kronstadt), Michael Weiss-gasse 6.

**Execută:**

tofelul de gravuri și anume: gravuri pe instrumente, gravuri în ceasuri, sigle etc.

Specialități

de monograme tăiate pe casete, albumuri, gente și bastoane.

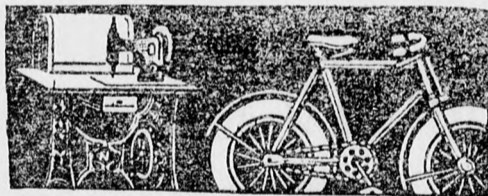
Stampile de cauciuc

tofelul de firme de metal și email, se execută cu prețuri moderate. (No 2070)

Intreprindere „VATT” mecanică și electrică a lui

LEITNER, Cluj, (Kolozsvár).

Birou și magazin: Széchenyi-tér 41. (Palatul Széki).
Stabiliment: Malom-utca 8.



Va 2071

Reparări de automobile și gumă pentru automobile, mare atelier reparator de mașini de cusut, biciclete, mașini de scris, gramofone; prețuri ieftine, execuție solidă. — La comenzile din provincie nu se socotește pachetarea.

Cine se referă la acest ziar primește 10%o rabat.

Incze Józsefmagazin de cuptoare **Dés (Dej)**, str. Bánffy nrul 31.

Mare magazin permanent de cuptoare moderne și multicolore, din material excelent, căminuri și vetre de fier, specialități de garnituri de încălzitoare rapide cu economie de 40%. Tot aici mare magazin de plăci pentru pâ-

reți și pentru vane. Execută tofelul de lucrări în branșa cupitorăritului și anume: clădirea, repararea și curățirea cuptoarelor vechi atât în loc cât și în provincie, pe lângă prețuri moderate. I 2082

La dorință servesc cu mustră.

NUMAI ÎN SALONUL DE MODĂ

GEORGE RUMMEL

SIBIIU, Honterusgasse n. 5

se execută costumele cele mai bune și stric englezești, precum și alte haine. Pune la dispoziția stimei dame cele mai noi și clasice jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8-10 zile. — La damele din provincie lau probe în 6 oare de două ori. Haine de doliu le execută în 12 ore. (Ru 964)

Convingerea e siguranța cea mai bună. La comanda mari mă prezint oriunde pe speșele proprii.

Dufek Kálmán, atelier de colorat și fabrică de curățire pe cale chimică

Cluj (Kolozsvár), str. Hegedüs Sándor nr. 5.

Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a hainelor de dame și bărbați, perdelelor, lucrurilor brodate și de mână etc în bucate gata sau desfăcute de oaltă, pe lângă o executare conștiințoasă și recunoscută de solidă. Am introdus: desinfectarea și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore. — Comenzile cu poșta conștiințioși și punctual. — Hainele de doliu se execută cât se poate de repede.



Du 1345

Să ne credeți că este în interesul D-tră dacă comandați coasa „Koronagyémánt”.

**Cu coasa „Koronagyémánt”**

bătută odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și moi nu se găsesc între ele.

Pentru trăinicia sicărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. la comanda de 10

Prețul: 1 buc 1'80 1'90 2' — 2'20 2'40 2'50 2'60 cor. buc. 1 se dă rabat.

Comenzile se pot face prin trimiteră banilor înainte sau pe lângă rambursă în

Lengyel Testvérek, magazin de coase „Koronagyémánt”.

L. 523

Kaposvár, Fő-utca 22 R.